БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 273 (19.649). • 1986 йил 2 декабрь, сешанба • Баҳоси 3 тийин.

КПСС Марказий Комитетида

СОЦИАЛИСТИК ҚОНУНЧИЛИК ВА ҲУҚУҚ-ТАРТИБОТНИ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАШ, ГРАЖДАНЛАРНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ ВА ҚОНУНИЙ МАНФААТЛАРИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШНИ КУЧАЙТИРИШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети ўшбу масала юзасидан қабул қилган қарорида партия XXVII съезди тасдиқлаган социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш, ижтимоий ҳаётнинг ҳамма томонларини демократлаштириш, омманинг ижодий активлигини ошириш йўлини ўтказишни социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашдан, совет гражданларининг Конституцияда белгиланган ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари пухта муҳофаза этилишини таъминлашдан, социалистик адолат принципларига қатъий риоя этишдан ажралмасдир, деб уқтиради. Съезднинг йўл-йўриқларига мувофиқ, давлат ва ижтимоий ҳаёт ҳуқуқий асосларини, социалистик интизомни мустаҳкамлашни, қўшиб ёзишлар ва кўзбўямачиликларга барҳам беришни, ичкиликбозлик ва алкоголизмни бартараф этишни, меҳнатсиз даромадлар олиш, ҳар хил ҳуқуқбузишларга, бюрократизмга қарши курашни кучайтиришни кўзловчи қонуний, ташкилий ва тарбиявий характердаги чора-тадбирлар изчиллик билан амалга ошириб борилмоқда. Бу чора-тадбирларни халқ якдиллик билан қўллаб-қувватлади ва улар жамиятдаги бутун муҳитни соғломлаштиришга анча ёрдам бермоқда.

(Давоми иккинчи бетда).

ЮҚОРИ СИФАТ ОРҚАЛИ— ЖАДАЛЛАШТИРИШГА

КПСС XXVII съезди экономикадаги аҳволни чуқур таҳлил қилиб, бугунги кунда юксак сифат бўлмаса фан-техника тараққиётини жадаллаштиришнинг иложи йўқ, деган хулосага келди. Партиямиз съезд йўл-йўриқларини изчил амалга ошира бориб, сифат проблемасини новаторларча дадил ҳал қилмоқда. Зотан тараққиётимизнинг ҳозирги кескин бурилиш босқичи тақозоси билан партия олға сурган жадаллаштириш стратегияси сифат билан чамбарчас боғлиқдир. «Жадаллаштириш, — деб таъкидлади М. С. Горбачев маҳсулотнинг давлат қабули формасини жорий этиш масалалари муҳокамасига бағишлаб КПСС Марказий Комитетида ўтказилган кенгашда, — фақат юқори сифат орқали, меҳнатни тежайдиган, ресурсларни тежайдиган технологияларни жорий этишни таъминловчи катта ишлаб чиқариш имкониятларига эга бўлган энг яхши маҳсулот орқали бориши керак... Фақат сифат орқали бориши керак».

Эндиликда тайёрланаётган маҳсулот умуман халқ хўжалиги ва халққа керакми-йўқлиги ҳақида ўйламай, «тезроқ ишла, тезроқ бўл, кўпроқ ясайвер» қабилида иш тутадиган давр ўтди. Бундан буён прогрессив, сифатли маҳсулот бераётган кишилар ҳам, сифатсиз, брак нарсаларни ишлаб чиқараётган кишилар ҳам нормал яшаётган вазиятга тоқат қилиш мумкин эмас — яроқсиз ёки сифатсиз маҳсулот учун ҳақ, мукофот берилмаса адолатли иш бўлади, нима яратилган бўлса, унинг сифати қандай бўлса, ана шунга қараб ҳақ тўлаш керак. Партия масалани шу таҳлитда қўймоқда.

Индустриямиз бирлашмалари ва корхоналарида давлат қабули бўлимларини ташкил этиш — бу йўлдаги энг қатъий қадамдир. Янги йилнинг 1 январидан бошлаб мамлакатдаги корхоналарнинг 1.500 тасида энг муҳим халқ хўжалик маҳсулотлари, халқ истеъмоли молларига давлат қабули жорий этилади.

КПСС Марказий Комитетидаги кенгашда таъкидланганидек, бу муҳим тадбир шунинг учун зарур бўлиб қолдики, корхоналар ва тармоқлардаги мавжуд техника назорати формалари ўсиб кетган талабларни мутлақо қаноатлантирмаяпти. Асосий иллат шундаки, яроқсиз ёки сифатсиз маҳсулотни корхона дарвозасидан чиқармаслик вазифаси юклатилган техника назорати бўлими ва унинг ходимлари амалда корхона ва цех раҳбарларига ҳам маъмурий, ҳам моддий жиҳатдан қарамдирлар. Ишлаб чиқариш раҳбарлари эса ялпи кўрсаткичлар кетидан қувиб, кўпинча технология жараёнидаги бузилишларга кўз юмадилар.

Давлат қабули хизматининг фақат СССР Стандартлар давлат комитетига бўйсуниши бундан буён брак маҳсулот ишлаб чиқаришнинг, технология интизомини бузишнинг ҳар қандай кўринишларига қарши муросасиз кураш олиб бориш имконини беради. Давлат стандартлари, маҳсулот тайёрлашнинг бутун технология занжирида, яъни хом ашёдан тортиб тайёр буюмгача уларга қатъий риоя қилиш — давлат қабули хизмати ходимларининг ягона мезони ана шундан иборатдир. Бу ўринда корхоналар ва тармоқлар маъмурияти ёки маҳаллий органлар томонидан уларга тазйиқ ўтказиш ман этилади.

Давлат қабули органлари вакили партиявий принципиаллик, чуқур профессионал билим ва тажриба уйғунлигини ўзида мужассамлантирган бўлиши лозим. Шунинг учун ишга сиёсий ва техникавий дунёқараши кенг, саводли, маънавий етук, умумий ишга жонкуяр кишилар танлаб олинмоғи даркор.

Маҳсулот сифатига, давлат стандартларига риоя этишга ниҳоятда қаттиқ, муросасиз талаблар қўйиш билан бирга, давлат қабули органи вакили бракнинг олдини олишга ҳам бурчлидир. У бирон участкада бирон деталь брак бўлиб чиқаётганини кўриб қолса, ўзи шу ёққа бориб конструктор, инженер, технологни жалб қилиб, ишлаб чиқаришни технология режими талабларига мувофиқ ташкил этишга кўмаклашишга, ишчилар билан бирга сифат учун курашишга бурчлидир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида яқинда бўлиб ўтган кенгаш республика саноатининг давлат қабули шароитида ишлашга қандай тайёргарлик кўраётгани таҳлилига бағишланди.

СССР Стандартлар давлат комитетининг тегишли ваколатига эга бўлган давлат қабули органи вакиллари биринчи январдан Ўзбекистон саноат ишлаб чиқариши умумий ҳажмининг 13 процентини бераётган 33 та йирик корхона ва бирлашмаларда тайёрланган барча маҳсулотларни текшира бошлайдилар. Шундан 21 корхона Тошкент шаҳри ва Тошкент областида, 7 таси Самарқанд, 3 таси Наманган, 2 таси Фарғона областларидадир. «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Ташсельмаш», «Электроаппарат», «Узбексельмаш» заводлари, «Тошкент» мебель бирлашмаси, «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси, Самарқанд лифтсозлик заводи, Олмалиқ кон-металлургия комбинати ва бошқа корхоналар шулар жумласидандир. Хуллас, республикамизда пахтачилик учун чиқарилаётган барча машиналар, электр двигателлари ва аппаратлари, электрон техника, кабель, минерал ўғитлар, пахта тозалаш машина-ускуналари, мебель, кийим-кечак ва маҳсулотларнинг бошқа бир қанча турлари давлат қабули назоратига олинади. Ҳозирда мамлакатдаги ўртача миқдордан кўра кўпроқ маҳсулот брак қилинаётган, кўпгина буюмлар йиллар давомида такомиллаштирилмаган ва эскирган технология бўйича, кўп қўл меҳнати сарфлаб ишлаб чиқарилаётган Ўзбекистон учун сифатни яхшилаш проблемалари айниқса муҳимдир.

Бракка барҳам бериш, ишлаб чиқариш ва меҳнат коллективлари иқтисодий зарар кўрмасликлари учун давлат қабулига ўтишга ғоят пухта тайёргарлик кўриш талаб қилинади. Бунинг учун илғор технологияларни жадал жорий қилиш, ишлаб чиқаришни замонавий назорат-ўлчов асбоблари ва синов ускуналари билан таъминлаш, техник ҳужжатларни тартибга солиш, иш жойларини аттестациядан ўтказишни тугаллаш, хом ашё ҳамда комплектлаш узелларини етказиб берувчиларга нисбатан талабчанликни ошириш ва ниҳоят техника контроли ишини тубдан яхшилаш зарур. Энг муҳими, давлат стандартларидан чекинишларга олиб бориши мумкин бўлган технология жараёнининг бузилишларини очиб ташлаш, уларни ҳисобга олиш ва 1 январгача қолган вақт ичида уларни тўла бартараф этиш керак.

Ҳар бир меҳнатчи беш йиллик план тақдирида давлат қабули катта роль ўйнашини, эндиликда сифатсиз маҳсулот тайёрлашга сира йўл қўйиб бўлмаслигини, социал программаларни амалга оширишнинг бирдан-бир йўли ҳам фақат сифатли, яхши ишлаш, технологияга, давлат стандарти талабларига қатъий риоя этиш эканлигини чуқур англаши, билиши лозим. Бунинг учун ишлаб чиқариш бўлинмаларида, бошланғич партия ташкилотларида кенг тушунтириш ва тарбиявий ишларни дарҳол авжлантириб юбориш лозим. Бу барча партия комитетлари, касаба союзлари ва комсомолнинг, оммавий ахборот воситаларининг энг муҳим бурчидир.

Давлат қабули ишида нормал, ишчанлик вазиятини вужудга келтириш кўп жиҳатдан партия органларига боғлиқдир. Улар сифат хусусида партия ва давлатнинг олий манфаатларига асосланиши, изчиллик ва принципиаллик кўрсатиши, шу дақиқада кўриладиган наф, маҳаллийчиликдан иборат ватанпарварлик сабабли давлат қабули томонидан сифатга берилган баҳонинг холислигига таъсир ўтказмоқчи бўлган кимсаларга нисбатан қаттиқ туришлари керак.

Республикада амалга оширилаётган янги ишда Ўзбекистон давлат стандартлари бошқармасининг позициясига кўп нарса боғлиқ бўлади. Бу позиция фақат давлат мақсадларига ҳамоҳанг, принципиаллик ва талабчанликдан иборат бўлиши жуда муҳимдир.

Давлат қабули — сифат кафолатидир. Маҳсулот сифатини тубдан яхшилаш эса, ўз меҳнатини қадрлайдиган, корхона ва тармоқ шаъни, Ватан шаънига бефарқ қарамайдиган ҳар бир коммунист, ҳар бир совет кишисининг шарафли иши, касб-корлик ва виждон бурчидир.

(Давлат қабулига ўтишга тайёргарлик тўғрисидаги «Совет Ўзбекистони» йўқламасини учинчи саҳифада ўқинг).

БИРИНЧИ ГАЛДАГИ, ЭНГ ЗАРУР ВАЗИФАЛАР

КОЛХОЗЛАР КЕНГАШЛАРИ ВАКИЛЛАРИНИНГ БУТУНИТТИФОҚ ЙИҒИЛИШИ

«Озиқ-овқат программасини ҳал қилиш — биринчи галдаги вазифа», КПСС XXVII съездининг бу принципал қоидаси партия аграр сиёсатини амалга оширишда, СССРнинг Озиқ-овқат программасини бажаришда белгиловчи вазифа бўлиб қолди. Ҳозирги ўн иккинчи беш йилликнинг ўзидаёқ аҳолини хилма-хил озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни жиддий равишда яхшилаш кўзда тутилган.

Иттифоқдош республикалар Колхозлар кенгашлари вакилларининг Бутуниттифоқ йиғилиши мамлакат агросаноат комплексини ривожлантиришнинг ҳозирги бурилиш босқичида ҳал этиладиган энг зарур ва масъулиятли вазифаларни муҳокама қилди. Бу йиғилиш 1 декабрь куни Москвада, Союзлар уйининг Колонна залида бўлиб ўтди.

Президиумда КПСС Марказий Комитетининг секретари **В. П. Никонов**, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Давлат агросаноат комитетининг раиси **В. С. Мураховский**, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, партия, совет ташкилотларининг вакиллари, олимлар, ишлаб чиқариш новаторлари ўтиришибди.

Йиғилишда иттифоқдош ва автоном республикалар Министрлар Советлари Раисларининг ўринбосарлари — Давлат агросаноат комитетларининг раислари, ўлка, область ва район агросаноат кенгашларининг раислари, олимлар, колхозларнинг, қишлоқ хўжалигига хизмат қилувчи корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари, колхоз ҳаракатининг ветеранлари, социалистик мусобақа илғорлари қатнашдилар.

Йиғилишни Бутуниттифоқ Колхозлар кенгашининг раиси, Москва область Ленин районидаги Владимир Ильич номли колхоз раиси **И. И. Кухарь** очди.

«Партия XXVII съездининг ва КПСС Марказий Комитети 1986 йил июнь Пленумининг қарорлари асосида интенсив технологияларни кенг жорий қилиш ва хўжалик юритиш методларини такомиллаштириш асосида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш соҳасида колхозларнинг вазифалари тўғрисида» **В. С. Мураховский** доклад қилди.

Иттифоқдош республикалар Колхозлар кенгашлари вакилларининг Бутуниттифоқ йиғилиши КПСС XXVII съездининг тарихий қарорлари таъсирида совет жамиятининг турмушида чинакам революцион ўзгаришлар рўй бераётган шонли бир даврда ўтмоқда, деди нотиқ. Съезд ўртага қўйган йўл-йўриқлар КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленуми қарорларида, КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Хабаровскдаги партия активлари кенгашида, Волжск автозаводининг ишчилари билан, Краснодар ва Ставрополь ўлкаларининг меҳнаткашлари билан учрашувлар чоғида берган йўл-йўриқларида конкретлаштирилди.

Совет кишилари халқ хўжалигини ривожлантиришнинг съезд ишлаб чиққан улуғвор программасини амалга оширишга фаол қўшилдилар. Жамиятимизни ҳар томонлама қайта қуриш жараёни кучайиб бормоқда, тобора кенг кўлам ва теранлик касб этмоқда. Бу эса ижобий натижалар бермоқда.

Агросаноат комплексида дон, картошка, сабзавот, мева, резавор мева ялпи ҳосили ва уларни харид қилиш кўпайди. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ўтган йилга нисбатан 5—7 процент ортиғи билан бормоқда. Қайта ишлаш тармоқларида маҳсулот ишлаб чиқариш суръатлари ошмоқда. Иқтисодий кўрсаткичларда яхшиланиш сари силжиш бошланди: кўпгина колхоз ва совхозларда меҳнат унумдорлиги ошмоқда, маҳсулот таннархи камаймоқда. Бизнинг олдимизда эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш, ижобий тенденцияларга барқарор тус бериш вазифаси турибди.

Агросаноат комплекси қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини муттасил ўстиришни таъминлаши, мамлакатни озиқ-овқат маҳсулотлари билан ва қишлоқ хўжалик хом ашёси билан пухта равишда таъминлашга эришиши лозим, деб таъкидлади нотиқ. Бу ишга колхоз ва совхозлар ҳал қилувчи ҳисса қўшишлари керак. Улар социалистик қишлоқ хўжалигининг асоси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Ҳозирги вақтда мамлакатда 26 минг 340 та колхоз бор, уларда 12 миллион 345 минг колхозчи ишламоқда. Колхозлар доннинг ярмисини, қанд лавлагининг 88 процентини, кунгабоқар уруғининг 72 процентини, пахтанинг учдан икки қисмини, сутнинг 39 процентини, гўштнинг 27 процентини етиштириб бермоқда. Улар қишлоқ хўжалиги жамоат сектори ялпи маҳсулотининг қарийб ярмисини бермоқда. Мамлакатнинг ҳамма регионларида колхозлар давлатнинг ҳар томонлама ёрдамига таяниб, коллектив ишлаб чиқариш афзалликларидан самарали фойдаланмоқдалар.

Шу билан бирга биз, деб уқтирди сўнгра нотиқ, бугунги мўътабар йиғилишимизда кўпгина колхозлар социалистик мулкнинг кооператив формаси потенциал имкониятларини тўла-тўкис рўёбга чиқармаётганликларини рўй-рост айтишимиз керак. Бир қатор колхозларнинг қолоқлиги секинлик билан бартараф этилмоқда, бу эса партия қўйган туб вазифани ҳал этишга, совет кишиларининг фаровонлигини яхшилашга халақит бермоқда. Агросаноат ишлаб чиқаришини интенсивлашни жадаллаштириш учун қулай шароитлардан тезроқ ва кенгроқ фойдаланиш керак.

Колхозлар олдида турган вазифалар комплексида деҳқончилик унумдорлиги ва барқарорлигини ошириш энг муҳим вазифадир. Дон етиштириш мамлакатимиз учун энг муҳим проблемалигича қолмоқда. Бу йил доннинг ялпи ҳосили салкам 210 миллион тоннани ташкил этди ёки ўн биринчи беш йилликнинг ўртача йиллик даражасидан 30 миллион тонна кўп бўлди. Аммо бу миқдор бизнинг эҳтиёжларимизни қондирмайди.

Партия Марказий Комитети ўн иккинчи беш йилликнинг охиригача ялпи дон ҳосилини 250—255 миллион тоннага етказиш ва унинг сифатини ошириш, ҳосилдорликни гектар бошига ўртача ҳисобда 22 центнергача кўтариш вазифасини ўртага қўйди. Бу — озмунча ўсиш эмас. Аммо бу вазифани бемалол ҳал қилса бўлади. Интенсив технологияларга кенг миқёсда ўтиш бош резервдир. Бу йил 31 миллион гектар ерда дон экинлари илғор технологиялар асосида етиштирилди. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, шу технологияларни жорий этиш ҳисобига мамлакат қўшимча равишда 24 миллион тоннадан зиёд дон олди. Ҳозирги беш йилликда интенсив технология асосида етиштириладиган донли экинлар майдонини 50 миллион гектаргача, келгуси йилда 36 миллион гектаргача етказиш белгиланган.

Дон ресурсларини оширишда маккажўхори етиштиришни кўпайтириш катта аҳамиятга эга бўлади. Унинг ялпи ҳосилини 22 миллион тоннага етказиш мўлжалланмоқда. Аммо бу йил маккажўхори дони етиштириш камайиб, бор-йўғи 12,4 миллион тоннани ташкил этди. Ўрта Осиёда, Украинанинг жанубида ва Қозоғистонда, Шимолий Кавказ ва Волгабўйи районларида маккажўхори донини гарантияланган тарзда етиштириладиган зоналарни бапо этиш соҳасида катта иш қилиниши зарур, бунинг учун кўпайтирилган суғориладиган ерларнинг ҳаммасидан фойдаланиш керак.

Бу йил шолидан энг мўл ҳосил — гектаридан 43 центнердан зиёд ҳосил олинди. Бу эса давлат харид планини бажариш, уруғликка бўлган эҳтиёжни тўла-тўкис таъминлаш имконини берди. Аммо мамлакат колхозлари бошқа ёрма экинларни тайёрлаш планларини уддалай олмадилар. Умуман тариқ харид қилиш плани атиги 66 процент, гречиха харид қилиш плани эса бор-йўғи 47 процент бажарилди. Ёрма экинлар экиладиган майдонларни қайта тиклаш ва кенгайтириш, уларнинг ҳосилдорлигини ошириш юзасидан зарур чораларни кўриш лозим. Биз совет кишиларининг гречиха ёрмасига ва сўкка бўлган эҳтиёжларини тўла-тўкис қондиришимиз керак.

Колхозларда дуккакли дон экинлари етиштиришга анча кўпроқ эътибор берилиши зарур. Мойли экинлар етиштириш ва халқ хўжалигини ўсимлик мойи билан таъминлашнинг аҳволи секинлик билан яхшиланмоқда. Кўпгина областлар ва республикаларнинг колхозлари қанд лавлаги, пахта ва зиғир толаси етиштириш планларини узлуксиз бажармай келмоқдалар. Картошка ва сабзавот етиштиришнинг кўпайтириш имкониятларидан дуруст фойдаланилмаяпти.

Чорвадорлар олдида мураккаб ва кенг миқёсли вазифалар турибди. Ўн иккинчи беш йиллик мобайнида гўшт етиштиришни 4 миллион тонна, сут етиштиришни 10 миллион тонна, тухум етиштиришни 5 миллиард дона кўпайтиришимиз лозим. Бу вазифанинг ҳал этилиши Озиқ-овқат программасида белгиланган топшириқлар даражасига етиб олиш имконини беради.

Докладчи чорвачиликни самарали ривожлантириш резервлари ва имкониятларига, ишни ташкил этишдаги ибратли илғор тажрибаларга, камчилик ва хатоларни тугатиш йўлларига батафсил тўхталди.

Сўнгра СССР Давлат агросаноат комитетининг раиси колхоз ишлаб чиқаришини ўстириш суръатларини жадаллаштириш омилларига ҳамда партиянинг хўжалик юритиш механизмини такомиллаштириш юзасидан ишлаб чиққан йирик тадбирларига батафсил тўхталди.

Шундан кейин қишлоқдаги социал соҳа муаммоларига тўхталиб, докладчи партия ва ҳукумат қишлоқ меҳнаткашларининг меҳнати ва турмуш шароитларини яхшилашга катта аҳамият бераётганликларини таъкидлади. 2000 йилга қадар қишлоқ жойлардаги ҳар бир оилани шинам уй-жой билан таъминлаш вазифаси қўйилган. Колхозлардаги барча марказий қўрғонларда ва йирик қишлоқ посёлкаларида замонавий талабларга жавоб бера оладиган мактабгача тарбия муассасаси, ўрта мактаб, участка касалхонаси ёки амбулатория, клуб ёки маданият уйи, умумий овқатланиш ва маиший хизмат корхоналари бўлган савдо маркази ва бошқа объектлар бўлиши керак. Колхоз правленияларини якка тартибда уй-жой қурувчиларга алоҳида эътибор беришлари керак.

Сўнгра нотиқ 1987 йилда мамлакат агросаноати олдида турган вазифаларни таърифлаб берди ҳамда чорва қишлови ва кўкламги дала ишларига тайёргарлик билан боғлиқ бўлган кечиктириб бўлмайдиган кундалик ишлар хусусида батафсил гапирди.

Кадрлар ўқувини ташкил этишга алоҳида эътибор берилди. Янги иқтисодий механизмни, хўжалик ҳисоби ва коллектив пудрати принципларини, интенсив технологияларни ўзлаштириш усулларини ва методларини ўрганишга биринчи галда аҳамият берилмоқда. Йиғилишда РСФСР Колхозлар кенгашининг раиси, Тула область Новомосковск районидаги Ленин номли колхоз раиси **В. А. Стародубцев**, Украина ССР Колхозлар кенгашининг раиси, Херсон область Белозерск районидаги Киров номли колхоз раиси **Д. К. Моторний**, Ростов область Песчанокопский районидаги «Путь Ленина» колхозининг звено бошлиғи **Н. В. Переверзев**, Белоруссия ССР Колхозлар кенгашининг раиси, Гродно область Гродно районидаги «Прогресс» колхозининг раиси **А. И. Дубко**, Грузия ССР Колхозлар кенгашининг раиси, Махарадзе районидаги Ленин номли колхоз раиси **Г. А. Цитлидзе**, Эстония ССР Раквере районидаги «Виру» колхози бош агрономи **И. А. Рейнберг**, Сурхондарё область Қумқўрғон районидаги «Москва» колхозининг раиси **Р. Чорнев**, Черкасси область Жашков районидаги Суворов номли колхоз звено бошлиғи **Е. Н. Парубок** ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Улар мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш агросаноат комплексидаги ишларни тубдан яхшилашни талаб этишини таъкидладилар. Агросаноат комплекси даврнинг юксак талабларига тўла-тўкис мос бўлиши лозим. Агросаноат комплекси ташкилий жиҳатдан таркиб топишини ниҳоясига етказиб, ҳозир ўз ишини ҳамма даражаларда самарали ҳаракат қилиш, ягона организмдек пишиқ-пухта ишлаш учун қайта қурмоқда. Колхоз ва совхозлар илгари бўлганидек ҳозир ҳам мамлакатдаги энг йирик ишлаб чиқариш-иқтисодий системасининг марказий бўғини, асосидир.

«Кооператив мулк социалистик ишлаб чиқаришда, одамларнинг эҳтиёжларини яхшироқ қондиришда ўз имкониятларини ҳали тўла ишга солиб бўлгани йўқ» деб таъкидланади, — партия XXVII съездига қилинган Сиёсий докладда. Ҳозир колхозлар озиқ-овқат проблемасини ҳал этишга ўз ҳиссаларини тобора кўпайтирмоқдалар.

Колхозларнинг муваффақиятли ишлашига оид кўп мисоллар келтирилди. Бу эса колхоз тузумининг иқтисодий самарадорлиги ва социал яшовчанлигидан далолат бериб турибди. Шу билан бирга кўпгина хўжаликлар социалистик мулк кооператив формаларининг потенциал имкониятларини тўла-тўкис ишга солмаётирлар.

Мамлакат колхозларининг ваколатли намояндалари рўй бераётган ўзгаришларни чуқур, батафсил ва талабчанлик билан таҳлил этиб, қайта қуриш тажрибасини баҳам кўрдилар, қийинчиликларни бартараф этиш йўлларини янгилашаётган қишлоқлар ҳаётидаги камчиликлар, нуқсонлар ва салбий кўринишларни йўқотиш тадбирларини биргаликда белгилаб чиқдилар.

Пировардида КПСС Марказий Комитетининг секретари **В. П. Никонов** сўзга чиқди. Социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришда, деб таъкидлади у, партия агросаноат комплексига алоҳида ўрин беради, партия XXVII съездида белгиланганидек, агросаноат комплекси мамлакатни озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалик хом ашёси билан пухта таъминлаши керак. КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленумидан кейин колхоз ва совхозлар, қайта ишловчи тармоқларни ривожлантириш учун хўжалик юритишнинг принципиал янги шарт-шароитлари яратилди. Бу эса ўзининг ижобий натижаларини бермоқда. Аммо бу натижалар сон жиҳатидан ҳам, сифат жиҳатидан ҳам бизни қаноатлантира олмайди.

Аввало агросаноат комплекси тараққиётини янада жўшқин ва барқарор қилиш, ўсишнинг сифат омилларидан тўлароқ фойдаланиш керак. Йил сайин шу нарса тобора равшан бўлиб бормоқдаки, бу вазифани бажаришда агросаноат ишлаб чиқаришини ҳар томонлама интенсивлаштириш, яратилган иқтисодий потенциал самарасини кўпайтириш энг асосий омилдир. Энди биз ана шу йўлга мустаҳкам ўтиб олдик ва бундан буён ҳам ана шу йўлни собитқадамлик билан ўтказишимиз, ресурсларни ҳал қилувчи участкаларга жамлашимиз керак.

Нотиқ агросаноат комплекси моддий-техника базасини янада мустаҳкамлашга, колхоз ва совхозларни қишлоқ хўжалик техникаси билан яна ҳам тўлароқ қондиришга катта эътибор берди. У шунингдек интенсив технологияларни кенг кўламда жорий этишга тўхталди.

Ҳозир чорвачиликни интенсив изларга кўчириш, фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий этиш катта аҳамият касб этмоқда. Бу ишда ўзига хос бўлган хусусиятлар борки, уларни инобатга олмаслик мумкин эмас. Чорванинг сони эмас, балки сифати, мустаҳкам озуқа базасининг яратилиши, сут соғиб олишни кўпайтириш, чорвани тезроқ семиртириш, паррандалардан кўпроқ тухум олиш учун кураш, ҳар бир чорва бошидан энг кўп иқтисодий самара олиш, — мазкур тармоқни интенсивлаштиришнинг бутун характери ва мазмунини ана шулар белгилаб бериши лозим.

Шундан кейин нотиқ меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантириш формаларига ҳамда методларини такомиллаштиришга тўхталди. Хўжалик юритишнинг янги иқтисодий механизми жорий этилиши билан, деб таъкидлади нотиқ, ҳамма ерда тўла хўжалик ҳисобига ўтиш, коллектив пудратини жорий этиш учун кенг имкониятлар очилмоқда.

Биз қишлоқ хўжалигини ва у билан алоқадор бўлган тармоқларнинг ягона бошқарув органлари ва хўжалик юритиш иқтисодий механизми билан бирга, агросаноат комплекси системасига бирлаштириш орқали, деди сўзини давом эттириб В. П. Никонов, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши соҳасини маҳсулотни қайта ишлаш ва реализация қилиш соҳаси билан бирга қўшиш йўлида дастлабки қадамларни қўйдик. Бир қанча республикалар, ўлкалар ва областларда агросаноат комбинатлари барпо этилди. Аммо бу — агросаноат интеграцияси проблемасини ҳал этишнинг бирдан-бир йўли эмас. Масалан, Болтиқбўйида, Ставрополь ўлкасида, Омск областида мева-сабзавот, паррандачилик маҳсулотлари ва бошқа маҳсулотларни етиштириш, қайта ишлаш ва реализация қилиш билан шуғулланувчи бирлашмалар самарали равишда ишлаб турибди. Бу жойларда колхоз ва совхозларнинг пировард маҳсулот чиқишини кўпайтиришдан, унинг истеъмол хусусиятларини оширишдан ва шу асосда аҳолини маҳаллий ресурслар ҳисобига озиқ-овқат билан таъминлашни яхшилашдан манфаатдор қиладиган ўзаро фойдали шарт-шароитлар яратилган.

Сўнгра нотиқ озиқ-овқат вазифаларини ҳал этишда, колхоз тузумини ҳар томонлама демократлаштиришда колхозларнинг ролини янада ошириш проблемаларига тўхталди. Колхоз устави коллектив хўжаликни юритиш турмушининг қонуни бўлиб қолди.

Агросаноат комплекси ва унинг асоси бўлмиш қишлоқ хўжалигининг бундан буёнги ривожи одамларга, хўжалик мутахассислари ва раҳбарларнинг ижодий имкониятларига боғлиқ. Бу — олға томон қиладиган ҳаракатимизнинг ҳал этувчи омилидир. Хўжаликлар, районлар, ўлкалар, областлар ва республикаларда кадрлар масаласига зўр эътибор берилиши керак.

Нотиқ кундалик масалаларга тўхталиб, қилинган ишларнинг ҳаммасини танқидий баҳолайдиган, қаерда ва нега нуқсонлар, янглишишлар, ўпирилишлар рўй берганлигини суриштириб билиб оладиган, булардан келажак учун сабоқ чиқарадиган вақт келганини айтди. Ҳар бир меҳнат коллективида, барча раҳбарлик ва бошқарув поғоналарида қайта қуриш қандай бораётганини пухта таҳлил этиш, унга кенг кўлам бахш этиш, ишлар яхшилик сари ўзгаришига, одамлар ўзларини дадил ҳис этиб, ғайрат билан ҳаракат қиладиган бўлишларига интилиш зарур.

Нотиқ колхозчи деҳқонлар, агросаноат комплексининг барча меҳнаткашлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш учун умумхалқ социалистик мусобақасига актив қўшилиб, бундан буён ҳам белгиланган режаларни амалга ошириш учун курашнинг биринчи сафларида борадилар, мамлакатнинг иқтисодий ва социал тараққиётини жадаллаштиришга ва совет халқининг фаровонлигини оширишга салмоқли ҳисса қўшадилар, деб ишонч билдирди.

Қабул қилинган қарорда зиммадаги вазифаларни ҳал этишнинг аниқ-равшан чора-тадбирлари белгиланди, колхозлар кенгашларига тавсиялар берилди.

Колхозлар кенгашлари вакилларининг йиғилиши қишлоқ меҳнаткашларини Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш учун, КПСС XXVII съездининг мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришга қаратилган йўлини муваффақиятли амалга оширишга кўпроқ ҳисса қўшиш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига актив қўшилишга чақирди.

Колхозлар Иттифоқ кенгашининг янги состави сайланди. Москва область Ленин районидаги Владимир Ильич номли колхоз раиси И. И. Кухарь яна кенгаш раислигига сайланди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШМОҚДАЛАР

Македония Социалистик Республикаси Мажлисининг Раиси Вулнет Старова бошчилигидаги шу Мажлис делегацияси Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда.

Меҳмонлар В. И. Ленин ҳайкали пойига гуллар ва парадлар хиёбонидаги Номаълум солдат қабрига гулчамбарлар қўйдилар. Улар Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасига, В. И. Ленин номидаги СССР халқлари дўстлиги саройига бордилар, республика пойтахтининг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар.

1 декабрь куни Македония Социалистик Республикаси Мажлиси делегацияси аъзоларини Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров қабул қилди.

РУАНДАЛИК МЕҲМОНЛАР

Руанда тараққиёти учун курашувчи Миллий революцион ҳаракат (РМРҲ) Марказий Комитетининг партия делегацияси Тошкентга келди. Делегация составида РМРҲ Марказий Комитети иқтисодий бўлимининг мудири Антуан Хабиншути, РМРҲ Марказий Комитети Сиёсий бўлимининг сиёсий кадрлар тайёрлаш бўлинмаси мудири Анастас Рейкерахо, РМРҲ Марказий Комитети секторининг мудири Луи Кайонга бор.

Меҳмонлар Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасига бордилар, республика пойтахтининг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар.

1 декабрь куни делегация Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг тўртинчи сессияси шу йил 5 декабрь эрталаб соат 10 да Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида очилади.

Тўртинчи сессияга келаётган Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари 4 декабрь соат 10 дан 19 гача Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг биносида рўйхатга олинади.

КПСС Марказий Комитетида

(Боши биринчи бетда).

Аммо социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартибот таъминланишини, гражданларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари муҳофаза этилишини кўзловчи иш ҳали етарлича самарали бўлмай, замон талабларига, коммунистик бунёдкорликнинг ҳозирги босқичи талабларига тўла йўсинда жавоб беролмаётир. Давлат ва хўжалик органларининг кундалик практикасида, айниқса, одамларнинг ҳаётий манфаатларига тааллуқли турли масалаларни ҳал этишда кўпинча ҳуқуқ нормаларидан жиддий чекинишларга йўл қўйилмоқда. Меҳнат қонунларини, уй-жойларни тақсимлаш юзасидан белгиланган тартиб, жарима солиш ва бошқа маъмурий чоралар кўриш борасидаги қоидаларни бузиш анчагина тарқалган. Давлат ва жамоат мулкига тажовуз қилишга, бошқа ғаразли жиноятларга қарши кураш бўшаштириб юборилган. Бир қанча республикалар ва областларда, министрлик ва идораларда узоқ вақт мобайнида талон-торож қилувчилар ва порахўрлар группалари жазосиз ҳаракат қилиб келганлигини фақат шу билангина изоҳлаш мумкин, булар ҳозир фош этилди. Бундай ҳодисалар Совет Иттифоқининг манфаатларига тубдан зид келади, социалистик турмуш тарзига сира мувофиқ эмас ва уларга қарши актив ҳамда муросасиз курашмоқ керак.

КПСС Марказий Комитети қонунларга оғишмай риоя этиш, гражданларнинг ҳуқуқлари гарантияларини ҳамда уларнинг қонуний манфаатларини муҳофаза этишни янада кучайтиришга совет сиёсий системаси нормал ишлаб туришининг, давлатимиз ривожланишининг, халқнинг социалистик ўз-ўзини бошқаришини чуқурлаштиришнинг зарур шарти деб қараб, иттифоқдош республикалар компартиялари Марказий Комитетлари, ўлка, область, округ, шаҳар, район партия комитетлари зиммасига социалистик қонунчилик, гражданларнинг ҳуқуқларига қатъий риоя этишни таъминлаш борасидаги ишларни кенг қулоч ёйдириш ва бу ишларни изчиллик, собитқадамлик билан олиб бориш, буларга амалга оширилаётган қайта қуришнинг энг муҳим, таркибий қисми, деб қараш вазифасини юклади.

Партия комитетлари халқ депутатлари Советлари билан бирга ўз территорияларидаги қонунчилик ва ҳуқуқ-тартибот ҳолати учун тўла масъулиятлидирлар. Улар бу масалаларни ҳамиша диққат-марказида сақлашлари, партия ташкилотлари, давлат муассасалари, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, бутун жамоатчиликнинг қонун талабларидан ҳар қандай чекинишлар, гражданларнинг ҳуқуқларини поймол этувчи ҳар қандай ҳаракатлар илдизини қуритиш ва уларнинг олдини олиш борасидаги куч-ғайратларини йўналтириб, мувофиқлаштириб туришлари, ана шу мақсадларда ташкилий, иқтисодий, идеологик ва ҳуқуқий воситалардан актив фойдаланишлари керак.

КПСС Марказий Комитети меҳнаткашларнинг ҳуқуқий тарбиясига эътиборни бўшаштирмаслик, уларда ҳуқуқ ва вазифалар бирлигини чуқур тушунишни юксак гражданлилик, совет қонунлари ва социалистик ижтимоий турмуш қоидаларига ҳурмат билан қарашни, социалистик қонунчиликнинг ҳар қандай бузилишларига муросасизликни шакллантиришни зарур, деб таъкидлади. Раҳбар кадрлар ва мутахассисларнинг ҳуқуқий тайёргарлигини яхшилаш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиб, бунга уларнинг ишчанлик малакасини оширувчи зарур шарт, деб қараш керак. Барча совет кишиларида мустаҳкам қонунчилик, онгли интизом демократиямизнинг ажралмас қисми эканлигига ишончни тарбиялаш даркор. Қонунчилик ва интизомни янада мустаҳкамлаш совет жамияти иқтисодий ва социал-сиёсий ҳаётининг барча томонларини ривожлантиришга актив ёрдам беради.

Қарорда айтиладики, ким томонидан бўлмасин қонун бузилган ҳар қандай ҳол ўткир, принципиал баҳоланиши, шафқатсиз қораланиши, бунда жавобгар шахслар эса жуда қаттиқ жазоланиши керак. Бунда КПСС Уставининг қонунни бузганлик учун коммунистларнинг давлат ва партия олдида икки ёқлама жавобгарликлари тўғрисидаги талабларини қатъият билан амалга ошириб бориш зарур. Совет қонунларини, гражданларнинг ҳуқуқларини поймол этишга уринувчиларга нисбатан муросасозлик қилинмаслиги, ҳеч қандай мурувват кўрсатилмаслиги керак ва лозим.

КПСС Марказий Комитети давлат муассасалари ва хўжалик ташкилотлари, мансабдор шахслар, барча гражданлар қонунларга оғишмай риоя этишлари учун, ўз территориясида жамоат тартиби муҳофаза этилишини таъминлаш учун халқ депутатлари Советлари барча бўғинларининг, уларнинг ижроия ва фармойиш органларининг масъулиятини анча ошириш зарур, деб ҳисоблайди. Бюрократизм ва сансалорликнинг, одамларга, уларнинг қонуний манфаатлари ҳамда талабларини қондиришга нисбатан бепарволик, расмиятчилик қилишнинг ҳар қандай кўринишлари қатъиян бартараф этиб борилмоғи керак.

Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ўзларига бўйсунувчи ички ишлар ва юстиция органлари фаолиятига ғоят актив таъсир ўтказишлари, сессияларда, доимий комиссияларнинг, ижроия комитетларининг мажлисларида, меҳнат коллективларида ва истиқомат жойларида ана шу органлар раҳбарларининг ҳисоботлари ҳамда ахборотлари мунтазам кўриб чиқилишини таъминлашлари лозим. Нотариал идоралар, адвокатлар коллегиялари, юридик консультациялар, давлат автоинспекциясининг маҳаллий бўлинмалари, участка инспекторлари, милициянинг патруль-соқчилик ва паспорт хизматлари ишида аниқликни, маданиятни оширишга эътиборни бўшаштирмаслик керак.

Халқ контроли органларининг. шунингдек, ўртоқлик судлари, кўнгилли халқ дружиналари, ҳушёрлик учун кураш жамиятлари ва бошқа жамоат ташкилотларининг қонунчиликни мустаҳкамлаш, социалистик мулкни ва жамоат тартибини сақлаш юзасидан ҳар бир совет граждани ўзининг конституцион бурчларини бажаришда активлигини ошириш ишидаги ролини кучайтиришга қатъият билан эришиш керак.

Суд, прокуратура, милиция ва бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари давлат манфаатларини ҳамда гражданларнинг ҳуқуқларини пухта таъминлашлари, ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликка қарши курашни янада самарали олиб боришлари, меҳнаткашлар билан мустаҳкам алоқада бўлишлари, қонунларга жуда қаттиқ риоя этишнинг чинакам намунаси бўлиб хизмат қилишлари учун уларнинг ишини қайта қуриш зарур, деб топилди.

КПСС Марказий Комитети СССР Олий судининг раиси ўртоқ В. И. Теребилов, СССР Бош прокурори ўртоқ А. М. Рекунков, СССР ички ишлар министри ўртоқ А. В. Власов, СССР юстиция министри ўртоқ Б. В. Кравцов, СССР давлат бош арбитри ўртоқ Е. В. Анисимовга тегишли ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари фаолиятидаги камчиликларни қатъият билан бартараф этиш, уларга раҳбарликни яхшилаш, ўз хизмат бурчини бенуқсон бажариши, профессионал тайёргарлигини муттасил такомиллаштириб бориши учун кадрларга нисбатан талабчанликни бутун чоралар билан ошириш вазифасини юклади. Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи министрликлар ва идораларнинг партия комитетлари ҳамда партия бюроларига аппарат коммунистларининг, шу жумладан, раҳбар кадрларнинг қайта қуришни амалга ошириш, ўзларига топширилган соҳалардаги камчиликларни бартараф этишга қўшадиган шахсий ҳиссалари учун уларнинг масъулиятини кучайтириш таклиф қилинди.

Партия Марказий Комитети сўроқ қилиш, дастлабки терговни ўтказиш ва судда кўриб чиқиш чоғида ҳолис иш тутмаслик, ғаразлилик билан ёндашиш кўринишларига, сансалорлик, бағритошлик, кишилар тақдирига лоқайдлик билан қарашга қатъий чек қўйишни талаб қилди. Асоссиз равишда ушлаб туриш ва қамоққа олиш, гражданларни жиноий жавобгарликка ғайри қонуний жалб этиш фактлари ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари иш практикасидан узил-кесил соқит қилиниши керак. Ҳар бир бундай ҳолни фавқулодда ҳодиса деб баҳолаб, бу ҳодиса юзасидан пухта текшириш ўтказилиши, қаттиқ ҳамда принципиал хулосалар чиқарилиши керак.

Партия комитетларининг диққат-эътибори ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига сиёсий раҳбарликни кучайтириш зарурлигига қаратилди. Уларнинг фаолияти устидан контрол қилиб борилсин, уларнинг зиммасига юклатилган вазифалар аниқ бажарилиши учун жавобгарлик оширилсин. КПСС Марказий Комитети бунда ҳеч қандай томоннинг конкрет ишларни тергов қилиш ва судда кўриб чиқилишига аралашувига йўл қўйиш мумкин эмаслигини кўрсатиб ўтди.

Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари кадрларининг сифат составини яхшилаш ва тарбиялаш, судлар, прокуратура, ички ишлар органлари ва юстиция органларида ишлашга сиёсий жиҳатдан етук, маънавий жиҳатдан бенуқсон, ўзида юксак профессионал тайёргарликни, граждан мардлиги, сотилмаслик, адолатни чуқур ҳис этиш туйғулари билан мужассамлаштирган кишиларни танлаб олиш тўғрисида мунтазам ғамхўрлик қилиш лозим. Шу мақсадда ана шу органларга меҳнат коллективлари, партия ва комсомол ташкилотлари юборадиган кишиларни ишга қабул қилиш практикасини кенгайтириш, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимларини қонунларни чуқур ҳурмат қилиш, чинакам инсонпарварлик, халққа фидойилик билан беғараз хизмат қилиш руҳида ҳормай-толмай тарбиялаш лозим бўлади.

КПСС Марказий Комитети судларда, прокуратура, юстиция ва Давлат арбитражи муассасаларида, ички ишлар органларининг бўлинмаларида ишлаётган бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлигини оширишни, уларнинг диққат-эътиборини мунтазам равишда совет қонунларига риоя этиш, партия ва ҳукумат кўрсатмаларини бажариш юзасидан аппарат ишини такомиллаштиришга актив таъсир кўрсатишларига, асосий эътиборни шахсий состав ўртасида хизмат интизомини мустаҳкамлашга йўналтиришларини зарур, деб ҳисоблайди.

Министрликлар ва идораларга давлат ва шартнома интизомларига, меҳнат қонунларига, социалистик мулкни сақлаш тўғрисидаги, қўшиб ёзишларга, сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқаришга, хўжасизлик ва исрофгарчиликка қарши кураш ҳақидаги қонунларга риоя этилиши учун корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг масъулиятини оғишмай ошириб бориш таклиф қилинди. Ҳуқуқий воситалар, идора контроли, кадрлар ва юридик хизмат, бутун ҳуқуқни қўлланиш практикаси социалистик ишбилармонликни ривожлантиришга, фан-техника тараққиётига тўсқинлик қилаётган тор маҳкамачилик, бюрократик ғовларни бартараф этишга самарали ёрдам беришига, социалистик хўжалик юритиш принципларига зид келадиган ҳамма нарсанинг йўлида мустаҳкам тўсиқ бўлишига қатъият билан эришмоқ керак. Инструкцияларни тасдиқлашда ва норматив характердаги буйруқлар чиқаришда тегишли тартиб ўрнатиш, идораларга тегишли актларнинг амал қилаётган қонунларга мувофиқ бўлишини таъминлаш, эскириб қолган қоидаларни ўз вақтида қайта кўриб чиқиш талаб қилинади.

ВЦСПС, касаба союзлари тармоқ комитетлари, касаба союзлари республика, ўлка, область, шаҳар Советларига, бошланғич касаба союз ташкилотларига меҳнаткашларнинг қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, меҳнат қонунларига риоя этилиши устидан назорат ва контрол қилиш юзасидан фаолиятларини кучайтириш, маъмурият ташаббуси билан меҳнат шартномалари бекор қилинган тақдирда қабул қилинадиган қарорларнинг асосли эканлигини пухта текшириш, белгиланган тартиб бузилган ҳолларда қатъиятлик ва изчиллик кўрсатиш, ходимларнинг қонунга хилоф равишда ишдан бўшатилишига йўл қўймаслик тавсия этилди. Меҳнат шароитларини яхшилашда, меҳнат қонунлари нормаларига риоя қилишда касаба союзлари техник ва ҳуқуқий инспекцияларининг ролини ошириш зарур. Уларнинг ишида қатнашишга меҳнаткашлар орасидаги активлардан кенгроқ жалб этиш лозим.

СССР Фанлар академияси, СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг илмий-тадқиқот институтлари ва ўқув юртлари илмий тадқиқотлар даражасини оширишлари, қонунни мустаҳкамлашнинг актуал масалаларини фаолроқ ишлаб чиқишлари, юридик фаннинг практика билан алоқасини мустаҳкамлашлари, юридик кадрлар тайёрлашни ҳамда мактабларда, ҳунар-техника билим юртларида, техникумларда ва олий ўқув юртларида ҳуқуқий таълим системасини такомиллаштиришлари керак.

Марказий ва маҳаллий газеталар ҳамда журналлар, телевидение ва радиоэшиттириш редакцияларига партия, совет, хўжалик, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ва жамоат ташкилотларининг социалистик қонунчилик ҳамда ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, хўжалик фаолиятини қайта қуришда ҳуқуқий методлардан фойдаланиш соҳасидаги иш тажрибасини мунтазам ёритиб бориш тавсия этилди. Оммавий ахборот воситалари, деб таъкидланади қарорда, ўз материаллари билан кишиларда қонунга чуқур ҳурматни шакллантириши, қонун талабларига оғишмай риоя этиш, умуман, жамият манфаатларига ҳам, шунингдек, ҳар бир совет кишисининг манфаатларига ҳам мос келишини, мустаҳкам ҳуқуқ-тартиботнинг, гражданлар ҳуқуқлари бузилмаслигининг ҳал қилувчи омили эканлигини ҳаётдан олинган конкрет мисоллар асосида ишонарли тарзда кўрсатиб бериши керак.

БАЙРАМ БИЛАН ҚУТЛОВ

Лаос Халқ-Демократик Республикаси эълон қилинган куннинг 11 йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети Лаос Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, ЛХДР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Кейсон Фомвиханга ва ЛХДР Президенти вазифасини ижро этувчи ўртоқ Фуми Вонгвичитга табрик телеграммаси йўлладилар.

Телеграммада таъкидланадики, халқ ҳокимияти йилларида Лаос меҳнаткашлари партия раҳбарлигида ижтимоий-сиёсий ва маданий турмушда чуқур ўзгартишларни амалга оширдилар, республиканинг иқтисодий тараққиётида салмоқли муваффақиятга эришдилар. Қардош Вьетнам ва Кампучия билан биргаликда Лаос Жануби-Шарқий Осиёдаги вазиятни соғломлаштириш учун изчиллик билан курашмоқда.

Партияларимиз, мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги дўстлик ҳамда ҳамкорлик марксизм-ленинизм ва социалистик интернационализм принциплари асосида самарали кенгайиб, чуқурлашиб бормоқда, деб таъкидланади табрик телеграммасида.

(ТАСС).

Варшавага жўнаб кетди

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали С. Л. Соколов Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар мудофаа министрлари комитетининг навбатдаги мажлисида иштирок этиш учун 30 ноябрь куни Москвадан Варшавага жўнаб кетди.

(ТАСС).

МУСОБАҚА ҒОЛИБЛАРИГА — БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети Иваново, Владимир, Новгород ва Тюмень областларида оталиқ ёрдами бераётган қурилиш ташкилотлари коллективлари социалистик мусобақасининг 1986 йил III кварталидаги якунларини кўриб чиқдилар.

Қуйидаги ташкилотлар 1986 йил учинчи квартали якунларига кўра, социалистик мусобақа ғолиблари деб топилди ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотланди:

Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш министрлигига қарашли «Узтюмендорстрой» трестининг 2-йўл-қурилиш бошқармаси;

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига қарашли «Узновгородводстрой» трестининг «Тошкент—4» махсус кўчма механизациялашган колоннаси.

КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ — ДАВР ТАЛАБИ

Умумий таълим мактаблари, мактаблараро ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари ва улар база корхоналарининг биргаликдаги фаолиятини янада такомиллаштириш масалалари 1 декабрь куни Тошкентда очилган республика семинар-кенгаши қатнашчиларининг диққат марказида бўлди. Семинар-кенгаш ишида халқ маорифи ходимлари, базавий корхона раҳбарлари иштирок этдилар.

Ўзбекистон ССР маориф министри О. С. Аббосова докладида ва нутқларда айтилдики, умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилиш тўғрисидаги қарор қабул қилинган кундан бери ўтган уч йил мобайнида республикада олти мингга яқин саноат корхоналари, колхозлар ва совхозлар ўқув юртларининг база корхоналари бўлиб қолди. Аммо кўпгина министрликлар ва идоралар мактаб ўқувчиларининг касб танлаши борасидаги муҳим ишдан ҳамон четда туриб келмоқда. Республиканинг кўпгина корхоналарида иш ўринлари етарли эмас. Ўқувчиларнинг 70 процентдан кўпи қишлоқ жойларда шуғулланаётганлигига қарамай, Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети уларнинг меҳнат таълимини ташкил этишда ҳозирга қадар муҳим ўзгаришлар киритгани йўқ. Саноатда ҳам, қишлоқ хўжалигида ҳам ҳунар танлаш борасидаги асосий иш фақат юқори синф ўқувчилари орасидагина ўтказилиб биринчи — саккизинчи синф ўқувчиларига тегишли эътибор берилмаяпти.

Ҳунар-техника таълими бўлғуси ўринбосарларни тайёрлашда катта роль ўйнайди, дейишди нотиқлар. Аммо кўпгина ҳунар-техника билим юртларининг педагоглари ва мастерлари янги шароитларда ишлашга тайёр эмас, методик ишланмалари йўқ. Т. Н. Қориниёзий номидаги Ўзбекистон педагогика фанлари илмий-тадқиқот институти бунга етарли эътибор бермаяпти. Институт ўқувчиларни мактаб ислоҳоти асосида меҳнатга ва ҳунарга тайёрлаш борасида ҳанузгача ягона методлар ва тавсияларни ишлаб чиққан эмас.

Семинар-кенгашда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова нутқ сўзлади. (ЎзТАГ).

ЧАҚҚОН, АММО БЕХАТО ИШЛАШ КЕРАК

«Правда»нинг рейд бригадаси Ўзбекистон фермаларида

Кейинги пайтларда Тошкент районидаги Карл Маркс номли колхозга меҳмонлар серқатнов бўлиб қолишди. Уларни маҳаллий ферма ўзига тортяпти. Бу ерда қорамол сақланадиган шинам бинолар, юксак даражада механизациялашган озуқа цехи, ажойиб чорвадорлар уйи бор.

— Меҳмонларни қувонч билан кутиб оляпмиз, тажрибаларимизни ўртоқлашмоқдамиз, — дейди колхоз раиси Р. Акбаров. — Бироқ ишни ҳам эсдан чиқараётганимиз йўқ. Қиш эшик қоқмоқда, маълумки бу фаслнинг талаби қаттиқ бўлади... Энг аввало, етарли миқдорда ем-хашак жамғардик — ҳар бош шартли молга 24 центнердан озуқа бирлиги тўғри келади. Рационда беда пичани, силос, илдизмевалар, сенаж, ўт уни, экин пояси, сомон бор. Кунига ҳар сигирдан 11,7 килограммдан — ўтган йилдагига қараганда икки килограмм кўп сут соғиб олмоқдамиз. Умуман ўн ойда соғиб олинган сут ўртача 3.175 килограммга тўғри келди, илғор сигирсоғарлардан М. Ҳожиева ва Н. Абдувалиева эса ўз йиллик мажбуриятларини ҳозирдаёқ ортиғи билан бажариб қўйдилар.

Таъкидлаб ўтмоқчимиз, бу колхоз чорвадорлари учун ҳеч ким алоҳида шарт-шароит яратиб бергани йўқ. Ўзлари резервларни қидириб топишди. Масалан, темир-терсак тўплаб топширишди. Эвазига ҳисобдан чиқарилган қувурлардан олиб пичан сақланадиган бостирмалар қуришди. Маблағ иқтисод қилиб қолинди. Бригада пудрати, маҳсулот етиштиришнинг поток-цех усулини жорий этишдан ҳам кўп наф кўрилди. Колхозда чорвачилик аллақачонлар фойда келтирадиган тармоққа айланган.

Афсуски, ҳамма жойда ҳам аҳвол шундай эмас. Кўпчилик колхозлар, совхозлар ҳамон эскичасига ишламоқдалар, харажатлар, кўрилаётган зарарларни ҳисоб-китоб қилишмаяпти. Айтайлик, 500 га яқин хўжалик ҳозирги пайтда озуқа цехларига эга эмас. Қорақалпоғистон АССР, Тошкент, Сирдарё областлари хўжаликлари улар билан, айниқса, ёмон таъминланган. Демак, ана шу жойларда пичан, сенажнинг асосий қисми молларга олдиндан тайёрланмасдан туриб берилади. Шундай бўлганидан кейин ем-хашакни тежаб бўладими? Шундай экан, ўтган йили ҳар центнер сут етиштиришга пландаги 1,6 центнер ўрнига икки центнердан ортиқроқ озуқа бирлиги сирфлангани бежиз эмас. Қорақалпоғистонда эса бу кўрсаткич яна ҳам катта.

Силос, сенаж, илдизмевалар сақланадиган омборлар ҳам етишмайди. Тўғри, бу йил республика Давлат агросаноат комитети чорвачиликнинг моддий-техника базасини яхшилашга киришгандай бўлди. Бироқ иш охиригача етказилмади. Силос ва сенаж иншоотларини фойдаланишга топшириш бўйича тўққиз ойлик план бор-йўғи қирқ процент бажарилди.

— Туб ўзгариш ясашимизга ҳали анча бор, — дейди Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретари В. Антонов. — Аммо иш жойидан қўзғалди, дейиш мумкин. Ҳар бир хўжалик эҳтиёжлари аниқлаб чиқилди. Шу йилдан бошлаб озуқа ҳовлилари қурилишининг уч йиллик программасини амалга оширмоқдамиз. Белгиланган давр ичида камида тўққиз юзта ана шундай иншоот қурилиб, фойдаланишга топширилиши мўлжаллаб қўйилган.

Тошкент областидаги «Ленинград» совхозида бўлдик. Ана шу хўжаликда марказий қўрғон чеккасида область агросаноат комитети қурувчиларининг ҳавозалари кўзга ташланади. Фермаларнинг шундоқ ёнида озуқа цехи ва чорвадорлар уйи бунёд этилмоқда. Бу объектларга ҳамма ёпирилиб келганича иш бошланди. Бироқ қурилиш шошма-шошарлик билан олиб борилмоқда. Бугун бунёд этиш, эртага эса... бузиб юбориш ҳоллари бу ерда тез-тез учраб туради. Лойиҳаловчилар, таъминот хизмати ишидаги уюшқоқсизлик панд бермоқда. Қашқадарё, Жиззах областларида белгиланган программадан орқада қолишяпти.

Маблағларни тежашни ҳам унутмаслик керак. Ҳар бир озуқа ҳовлиси ярим миллион сўмдан ортиқроққа тушяпти. Демак, сарф-харажат оз эмас. Уларни камайтиришнинг иложи йўқмикан? Маҳаллий қурилиш материалларидан фойдаланилса-чи? Биз номини тилга олган «Ленинград» совхозида деворлар пишиқ ғиштдан тикланяпти. Айтайлик, айрим хўжаликларда бўлгани каби худди шу деворларни, масалан пахсадан кўтарса бўлмайдими? Қорақалпоғистон АССР Тўрткўл районидаги Димитров номли колхозда худди шундай қилинмоқда.

— Озуқа ҳовлиси бизга бирмунча арзонга тушди, — дейди колхоз раиси А. Абдукаримов. — Лой, харсангтошларни ишга солдик. Пичан сақланадиган бостирмалар томини қамишдан ёпдик. Ҳам арзон, ҳам мустаҳкам...

Кўриниб турибдики, резервлар оз эмас, ҳамма гап улардан ишнинг кўзини билиб фойдаланишда. Умуман Ўзбекистон чорвадорлари қишловга бу йил бултургига қараганда бирмунча яхши кўрсаткичлар билан келдилар. Тўққиз ой мобайнида гўшт, сут, тухум етиштириш ўсди. Насл олиш кўпайди, моллар сонини сақлаб қолиш яхшиланди. Бироқ эришилган натижаларга маҳлиё бўлишга вақт эрта. Ҳар сигирдан ўртача соғиб олинган сут миқдори кўпайгани билан республикада сут харид қилиш тўққиз ойлик плани барибир бажарилмади. Андижон, Навоий, Самарқанд, Хоразм областлари фермаларининг ходимлари панд беришди.

Йил охирига қадар камчиликларни тўғрилаб олиш, ем-хашак запасларини тўлдириш зарур. Бунинг учун имкониятлар бор. Тайёрланаётган озуқа сифатига нисбатан қаттиқ талабчанлик кўрсатиш керак.

Бироқ рейд қатнашчилари айрим жойларда хўжасизлик ҳолларига дуч келдилар. Масалан, Қорақалпоғистон АССРда ўрим-йиғим ва озуқани сақлаш технологияси бузилганлиги сабабли ем-хашакнинг аксарият қисми паст сифатли бўлиб қолган. Текширувдан ўтказилган 375 минг тонна дағал хашакдан қарийб 100 минг тоннаси учинчи классга ўтказилган. Тўрткўл, Беруний, Амударё ва Қўнғирот районлари хўжаликларида эса ем-хашакнинг учдан бир бўлаги паст сифатлидир. Шунинг оқибатида омухта ем кўплаб сарфланмоқда. Автоном республикада мавжуд 216 та озуқа цехи ва ошхонасидан атиги ярмидан сал кўпроғи ишлаб турган бир пайтда бу ерда кутилган самарани олиш мумкинми ахир? Сунъий сут тайёрловчи агрегатларнинг кўпчилиги бекор турибди, ҳамма техника воситалари ҳам соз эмаслиги аниқланди.

Тармоқда прогрессив технологиялар, меҳнатни ташкил этиш, рағбатлантиришга илғор усулларни қўлланмай туриб салмоқли ўзгаришларга эришиш мумкин эмас. Айни пайтда атиги 345 хўжалик гўшт етиштиришнинг поток-цех усулига ўтказилган. Икки сменали ишга ўтиш жуда суст бормоқда.

Сутчилик комплекслари ҳақида алоҳида гапиришга тўғри келади. Уларнинг қувватидан тўла фойдаланилмаяпти, тўққиз ой мобайнида маҳсулот етиштириш плани комплекслар бўйича атиги 87 процент бажарилган. Сигирлар маҳсулдорлиги ҳамон пастлигича қолмоқда, озуқа сарфи ва маҳсулот таннархи эса ошиб боряпти.

Аҳволни ўнглаш йўлида кўп иш қилиняпти. Бироқ муваффақиятга эришиш учун эса фермаларда тартиб ўрнатишга янада фаолроқ киришмоқ зарур.

«Правда»нинг рейд бригадаси:
К. МИНИН — Ўзбекистон ССР халқ контроли комитети инспектори,
В. АРТЕМЕНКО — «Правда» мухбири.

Ўзбекистон ССР.

(«Правда», 1986 йил 30 ноябрь).

ЖУРНАЛИСТЛАР ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

Ўзбекистон журналистлари ўз ижодий ташкилотининг республика съездига, СССР Журналистлар союзининг съездига ҳозирлик кўрмоқдалар. Журналистлар ташкилотларининг ҳисобот-сайлов йиғилишлари ва конференцияларида оммавий ахборот воситаларининг қайта қуришдаги, идеология ишини яхшилашдаги, меҳнат коллективларини КПСС XXVII съезди қарорларини бажаришга сафарбар этишдаги ролини ошириш йўллари манфаатдорлик билан муҳокама қилинмоқда. Ҳисобот ва сайловлар ана шу ташкилотларнинг ҳаммаси ҳам ўз фаолиятини ҳали активлаштириб юбормаганлигини кўрсатмоқда. Оммавий ахборот воситалари ижодий ходимларининг профессионал маҳоратини оширишга кам эътибор берилмоқда, газеталарда, телевидение ва радиода саёз, аҳамиятсиз мавзулардаги материаллар тўлиб-тошиб ётибди. Газеталарнинг, айниқса, район газеталарининг саҳифаларида ўткир проблемалар камдан-кам кўтариб чиқилмоқда. Матбуот органларининг партия комитетлари билан аниқ-пухта ҳамкорлиги йўлга қўйилмаган.

* * *

Андижонда Ўзбекистон Журналистлар союзи область ташкилотининг ҳисобот-сайлов конференцияси бўлиб ўтди. Конференцияда область журналистлар ташкилоти правлениесининг раиси, «Коммунист» газетасининг редактори С. И. Шокаримов доклад қилди.

Докладчи ва музокараларда сўзга чиққан кишилар қайд этиб ўтишганидек, аввалги конференциядан кейин ўтган икки йил ичида область журналистларининг фаолияти сезиларли даражада активлашди. Область ва район газеталарининг саҳифаларида, радиоэшиттиришларда область халқ хўжалигидаги ишларнинг аҳволи иқтисодий жиҳатдан чуқур анализ қилинган материаллар кўпайди. Камчиликлар дадилроқ очиб ташланмоқда, салбий ҳодисалар танқид қилинмоқда.

Аммо нотиқлар оммавий ахборот воситалари ходимларининг ижодий фаолиятидаги ижобий силжишлар билан бир қаторда бу ишдаги мавжуд жиддий камчиликларни ҳам қайд этиб ўтдилар. Бу гап, айниқса, Журналистлар союзи область ташкилотининг жойлардаги бошланғич ижодий ташкилотларга қилаётган раҳбарлигига тааллуқлидир. Айниқса, район бўғинида ёш журналистларнинг профессионал маҳоратини ўстириш борасидаги ишлар суст олиб борилмоқда. Матбуотда, радио орқали камдан-кам чиқаётган, ўзларининг бошланғич ташкилотларидан ажралиб қолган союз аъзолари кескин танқид қилинди. Бошланғич журналистлар ташкилотлари эса бундай аҳволга тоқат қилиб келмоқдалар. Бу нуқсонларда Журналистлар союзи область ташкилоти правлениеси ва бюросининг айби бор.

Конференцияда республика Журналистлар союзи правлениесининг шаънига ҳам танқидий гаплар айтилди. Сўзга чиққан кишилар правление аъзолари область ташкилотларидан ажралиб қолганликларини, қуйи ташкилотларда камдан-кам бўлишларини қайд этиб ўтдилар. Республика ва мамлакатдаги энг яхши ижодий коллективларнинг журналистлар маҳоратини ўстириш, уларнинг КПСС XXVII съезди, Ўзбекистон Компартияси XXI съезди, партиянинг кейинги пленумлари ўртага қўйган вазифаларни ҳал этишда қатнашуви соҳасидаги тажрибаси етарли даражада оммалаштирилмаяпти.

Конференция ишида Андижон область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Орипжонов қатнашди ва нутқ сўзлади.

Конференцияда Ўзбекистон Журналистлар союзи правлениеси секретари, «Ўзбекистон коммунисти» журналининг бош редактори Р. А. Нуруллин қатнашди ва нутқ сўзлади.

Конференцияда область журналистлар ташкилоти правлениеси ва ревизия комиссиясининг янги состави, республика Журналистлар союзининг VII съездига делегатлар сайланди.

(ЎзТАГ).

ЮГОСЛАВИЯ ХАЛҚИНИНГ БАЙРАМИ ШАРАФИГА

Югославия Социалистик Федератив Республикасининг миллий байрами — Республика кунини бутун совет халқи билан бирга Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам кенг миқёсда нишонладилар. Шонли сана шарафига 1 декабрда Тошкент жамоатчилиги вакилларининг йиғилиши ўтказилди. Йиғилишда Македония Социалистик Республикаси Мажлисининг Тошкентга келган делегацияси аъзолари қатнашдилар.

Нотиқлар ЮСФР билан СССР ўртасидаги анъанавий бўлиб қолган ва фашизмга қарши биргаликдаги курашда чиниққан дўстликни мустаҳкамлашга ҳозирги вақтда Ўзбекистон меҳнаткашлари салмоқли ҳисса қўшаётганликларини таъкидладилар. Улар Совет — Югославия ҳамкорлиги иккала мамлакатнинг манфаатлари, тинчлик ва тараққиёт ишининг манфаатлари йўлида бундан буён ҳам кенгайиб бораверишн учун ҳамма ишни қилаверадилар.

(ЎзТАГ).

ОДАМЛАРНИНГ ҲАЁТИ ВА СОҒЛИҒИ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

1 декабрь куни Тошкентда «Аҳоли соғлиғини ва атроф-муҳитни химиявий моддаларнинг зарарли таъсиридан муҳофаза қилиш» халқаро лойиҳаси доирасида медицина ходимларининг кенгаши иш бошлади. Бу кенгаш БМТнинг атроф-муҳит программаси, соғлиқни сақлаш Умумжаҳон ташкилоти ҳамда СССР Фан ва техника давлат комитети ўртасидаги аҳдлашувга мувофиқ ўтказилмоқда.

Австралия, Буюк Британия, Ҳиндистон, Италия, Канада, СССР ва АҚШ мутахассислари пирролизид алколоидлар, яъни зарари кўпроқ бўлган табиий бирикмаларнинг хусусиятини ўрганиш бўйича жаҳонда тўпланган тажрибани умумлаштирадилар. Бу пирролизид алколоидлар қуруқ иссиқ иқлим шароитида маданий ўсимликлар билан биргаликда ўсадиган айрим бегона ўтлар таркибида бўлади. Уларнинг озиқ-овқатга тушиб қолиши жуда кўп одамларнинг оғир заҳарланишига олиб келадики, бу ҳозир ривожланаётган мамлакатларда кўпгина эпидемия характерида бўлгани учун ҳам алоҳида хавф туғдирмоқда.

Совет шифокорларининг фаол иштирокида Умумжаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг махсус ҳужжати лойиҳаси тайёрлаб қўйилди. Бу ҳужжатда заҳарланишларнинг олдини олиш юзасидан конкрет тавсиялар берилган. Бу лойиҳа кенгашда муҳокама қилиниб, тасдиқланганидан кейин ҳужжат ана шундай касалликлар кишиларга хавф туғдираётган барча мамлакатларга юборилади.

(ЎзТАГ).

ДАВЛАТ ҚАБУЛИГА ЎТИШГА ТАЙЁРМИСИЗ?

Жадаллаштиришнинг зарур шарти

Фарғона областидаги саноат корхоналари орасида Янгиқўқон химия заводининг биринчи бўлиб давлат қабулига ўтказилаётгани бежиз эмас. Кейинги йилларда республика химия саноатининг бу кенжа корхонасида эришилаётган ютуқлар тез-тез тилга олинадиган бўлиб қолди. Корхона учинчи квартал якунлари бўйича СССР Минерал ўғитлар ишлаб чиқариш министрлигининг учинчи даража дипломи ва пул мукофоти билан тақдирланди. Областдаги турдош корхоналар ичида ўтказилаётган мусобақада ҳам у ғолиб деб топилди.

Шу йилнинг ўн ойи мобайнида маҳсулот реализация қилиш плани ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан тенг баравар кўпайди. Қишлоқ хўжалигига планда белгиланганидан 1 миллион 766 минг сўмлик минерал ўғитлар кўп етказиб берилди. Меҳнат унумдорлигини ошириш даражаси ҳам кўзланган планга нисбатан 106,2 процентни ташкил этди.

— Давлат қабулига ўтишга ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўряпмиз, — деди корхона директори Омон Маҳмудмуродов. — Бу муҳим ишни областимиздаги саноат корхоналари ичида биринчи бўлиб бизнинг заводимизда жорий этилаётгани зиммамизга катта масъулият юклайди. Завод ташкил этилгандан бери ишлаб чиқарилаётган маҳсулот фақат юқори сорт билан қабул қилиняпти. Давлат қабулига ўтилишидан ҳамма — оддий ишчидан то завод директоригача манфаатдор эканлигини жуда яхши тушуниб турибмиз.

Заводнинг марказий лабораториясида давлат қабули хонаси ташкил этилди. Бу ер Польша, Венгрия ва Чехословакиядан келтирилган замонавий ускуналар, ўлчов асбоблари билан жиҳозланди. Кадрларни танлашга, уларнинг малакасини оширишга алоҳида эътибор берилди. Яқинда ўтказилган аттестация ҳам шу муҳим масалага бағишланди. Маҳсулот сифатли бўлиши учун барча технологик жараёнлар бир маромда ишлаши талаб этилади. Бунинг учун база вужудга келтирилди. Керакли эҳтиёт қисмлар тахт қилиб қўйилди.

Энг муҳими, одамлар психологиясини давлат қабулига ўтишга тайёрлашга катта эътибор берилди. Партия ташкилоти белгилаган тадбир бўйича тушунтириш ишлари олиб борди. Илгарилари заводда план бажарилса, ойлик маошнинг 40 проценти миқдорида мукофот берилар эди. Энди ана шу мукофот пулининг ярми фақат сифатли тайёрланган маҳсулот учун берилиши ҳақида келишиб олинди. Бу тадбирни кимёгарлар жуда яхши кутиб олдилар.

Давлат қабули бўлимига химия фанлари кандидати, тажрибали рационализатор Алишер Муҳсинов бошлиқ этиб тайинланди. Ўтган октябрь ойида давлат қабули бўлими тажриба тариқасида 4,5 минг тонна маҳсулотни қабул қилиб олди. Бу жуда яхши самара берди. Брак маҳсулот чиқиши кескин камайди. Шуниси эътиборга сазоворки, давлат қабули бўлими стандартлардан четланиш ҳолларини шунчаки қайд этиб қолмай, завод мутахассислари билан биргаликда камчиликларнинг сабабини суриштириб аниқлаяпти ва биргаликда уларни тезроқ тугатиш чораларини белгилашмоқда. Масалан, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот донадор бўлиши керак. Фосфор стандарт талабларига жавоб бериши учун уни 1 миллиметрдан 4 миллиметргача катталикда тайёрлаш керак. Лекин корхонада 5 миллиметрли ғалвир ўрнатилганлиги сабабли стандартдан четланиш ҳоллари рўй берди. А. Муҳсиновнинг тавсияси билан 4,2 миллиметрли ғалвирлар ўрнатилди. Маҳсулот сифати яхшиланиб, стандарт талабларига жавоб бера бошлади.

Маҳсулотни янгича қабул қилишга ўтилиши бир қатор муаммоларни ҳам келтириб чиқаряпти. Қозоғистон ССРнинг Қоратоғ ишлаб чиқариш бирлашмасидан келтирилаётган хом ашёдаги фойдали фосфат моддаси 24,5 процентни ташкил этади. Бу эса заводдаги технологик жараёнларни, ускуналарни бир маромда ишлатишга салбий таъсир кўрсатяпти. Агар хом ашёдаги фойдали моддалар ярим процентга оширилиб, 25 процентга етказилса, маҳсулот сифати яхшиланган бўларди, ишлаб чиқаришда узилишлар рўй бермас эди. Давлат қабули ходимлари бу ҳақдаги ўз фикр ва мулоҳазаларини хом ашё етказиб берувчи бирлашмага маълум қилишди. Агар аҳвол шундай давом этаверса, улар хомашё олишни тўхтатиб қўйишга қадар чора кўриш ҳақида огоҳлантирдилар. Чунки давлат қабули низомига кўра уларга шундай ҳуқуқ берилган.

Бу жуда муҳим соҳани завод комсомол комитети ўз назоратига олди. Ёшлар олий категориядаги маҳсулот ишлаб чиқаришни 30 процентга етказиш ташаббусини ҳам бошлаб бердилар. Агар келгуси йилда олий категориядаги маҳсулот ишлаб чиқариш завод бўйича 50 процентга етказилса, корхона 1 миллион сўм соф фойда олган бўлар эди.

Корхонада бу соҳада дастлабки қадам қўйилди. Давлат қабули бўлимига ўзини ишлаб чиқаришда кўрсатган малакали мутахассислар тавсия этилди. Улардан уч нафари олий инженер-технолог маълумотига эга. 1987 йилнинг 1 январидан бошлаб улар ўз фаолиятларини бажаришга киришадилар.

Н. СОБИРОВ.

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА!

*

СОВЕТ МАҲСУЛОТИ ИЛМИЙ ТАФАККУРНИНГ СЎНГГИ ЮТУҚЛАРИНИ ЎЗИДА МУЖАССАМЛАНТИРИШИ, ЭНГ ЮКСАК ТЕХНИКАВИЙ-ИҚТИСОДИЙ, ЭСТЕТИК ТАЛАБЛАРГА ВА БОШҚА ИСТЕЪМОЛ ТАЛАБЛАРИГА МОС КЕЛИШИ, ЖАҲОН БОЗОРИДА РАҚОБАТ ҚИЛИШГА ҚОДИР БЎЛИШИ ЛОЗИМ.

(КПССнинг янги таҳрирдаги Программасидан).

*

ЭНГ МУҲИМИ — СИФАТ ВА ЯНА СИФАТ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ЙЎҚЛАМАСИ

◆ **ЯНГИ ЙИЛНИНГ 1 ЯНВАРИДАН РЕСПУБЛИКАДАГИ 33 ТА ЙИРИК КОРХОНА ВА БИРЛАШМАЛАРДА МАҲСУЛОТНИНГ ДАВЛАТ ҚАБУЛИ ЖОРИЙ ЭТИЛАДИ.**

◆ **ДАВЛАТ СТАНДАРТЛАРИ ВА ТЕХНИК ШАРТЛАРИ ТАЛАБЛАРИГА ТЎЛА МОС КЕЛАДИГАН МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ — БОШ ВАЗИФАМИЗ.**

◆ **СИФАТ — ҚАЙТА ҚУРИШНИНГ ЭНГ МУҲИМ МАСАЛАСИДИР.**

Коллектив шарафи, орияти учун

Корхонамизда маҳсулотни давлат қабулига ўтказишга анча эрта тайёргарлик кўрилди. 31 моддадан иборат ташкилий-техникавий тадбирлар тузилди. Ҳар бир тадбирнинг ижро этилиши лозим бўлган муддат ва унга мутасадди кишилар белгилаб чиқилди.

Бугунги кунда ана шу тадбирларнинг ярмидан кўпи амалга оширилган. Жумладан, технологик прессларнинг конструкторлик ҳужжатларига ва ГОСТ талаблари асосида ишлашга қанчалик мослиги, цехларнинг технологик жиҳозлар, асбоб ва ностандарт ускуналар билан қанчалик таъминланганлиги, ремонтталаб бўлиб қолган асбоб-ускуналар, мосламалар сони аниқланди. Шунингдек лойиҳаланиши ва тайёрланиши даркор бўлган ўлчов асбоблари рўйхати тузиб чиқилди. Сифати текшириладиган буюмлар номенклатурасини аниқлаш, назоратни кучайтириш мақсадида ҳам бир қатор ишлар қилинди. Техник назорат картаси ва ведомостларига ўзгартиришлар киритиш бўйича қимматли таклифлар берилди. Лифт кабинаси эшиклари деталь ҳамда узелларини тўла назорат қилиш йўлга қўйилди. Технологик ускуналар ремонти графигининг бажарилиши ҳам қаттиқ контрол қилиб борилляпти.

Кўп иш қилинди-ю, аммо навбатдаги ҳал этилиши лозим бўлган муаммолар ҳам оз эмас. Биз биринчи галда янгиликнинг моҳиятини заводда ишлайдиган ҳар бир ходим онгига сингдиришимиз даркор. Ахир ҳар бир ишни инсон ҳал қилади. Тайёргарлик даврида икки марта ишчилар йиғилиши ўтказилди. Уларда коллектив олдида турган муҳим вазифалар ва уларни ҳал этиш йўл-йўриқлари кўрсатиб ўтилди. Маҳсулотнинг давлат қабулини амалга ошириш, коллектив ишининг юришиб кетишини таъминлаш кўп жиҳатдан техник назорат бўлимининг ишига боғлиқ. Шунинг учун бўлим малакали кадрлар билан мустаҳкамланмоқда. Бу ишга катта тажрибага эга бўлган ишчилар жалб этиляпти. Шунингдек, уларнинг маошларини ошириш, ўз вазифасини юксак масъулият билан бажаришларини рағбатлантириб боришни ҳам режалаштиряпмиз. Техника контроли бўлими назоратчилари махсус курсда ўқитилмоқда.

Ишчилар малакасини ошириш ҳам муҳим масала. Заводимизда ишчилар малакасини ошириш, янги кадрлар тайёрлаш бўйича ҳам курслар ташкил қилинган. Машғулотлар замонавий жиҳозланган 6 та синфхонада ўтказиляпти. Ҳозиргача ана шу курсларда 55 мастер, механика-йиғув ишлари билан шуғулланувчи 17 слесарь, электр пайвандловчилар ўз малакаларини оширдилар. Бундан ташқари цехларда ёш кадрларни тарбиялаш билан махсус инструкторлар ва мураббийлар шуғулланяпти. Ўтган даврда уларнинг ёрдами билан ўқитилган ва ёндаш касбларни эгаллаганлар 47 кишини, янги тайёрланган ишчилар 27 кишини, малакаси ошириб, разряди кўтарилган ишчилар 101 кишини ташкил қилди. Бунда ишлаб чиқариш таълими инструкторлари ва мураббийлардан Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати А. Мелиев, Ш. Ахмадуллина, О. Корнев, А. Широков, Ф. Васильев сингарилар чинакам жонбозлик кўрсатмоқдалар. Шуниси қувончлики, корхонанинг бугунги куни ва келажаги ҳақида қайғурувчи бундай кишилар сони тобора ортиб бормоқда.

Ҳозирги пайтда завод маҳсулотнинг 78,2 проценти давлат Сифат белгиси билан жўнатиляпти. Маҳсулотнинг давлат қабули жорий этилгач ва сифатга бўлган талаб янада ортгач, дастлабки пайтда қийинчиликлар юз бериши мумкинлигини коллектив яхши ҳис қилади. Ҳар ҳолда маҳсулот сифатини яхшилаш учун ҳозиргидан кўпроқ меҳнат қилишга тўғри келади. Сифат учун кураш — коллектив шарафи, орияти учун курашга айланишига ишончимиз комил.

Аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун барча имкониятлардан фойдаланяпмиз. Битта мисол: шу йилнинг июль ойида корхонамизда лифтлар монтажини амалга оширувчи «Союзлифтмонтаж» тресги вакиллари ва корхонамиз мутахассислари ишчилари иштирокида Бутуниттифоқ кенгаши ўтказилганди. Ўша кенгашда монтажчилар бизда тайёрланаётган маҳсулотга яхши баҳо бериш билан биргаликда, сифатни янада яхшилашга оид таклиф ва мулоҳазалар билдирдилар. Коллективимиз бу таклифларни изчиллик билан амалга оширишга киришди. Илгари лифтлар алоҳида, унинг деталлари алоҳида контейнерларда жўнатилар, бу эса монтаж пайтида ортиқча вақт сарфланишига олиб келарди. Эндиликда ҳар бир лифт деталлари контейнерда бирга жўнатиляпти. Шахта эшикларини горизонтал равишда ўраш-жойлаш бўйича иш олиб борилмоқда. Кенгаш туфайли ишни яхшилашга эришаётганимиз учун бундай тадбирни ҳар икки йилда бир марта амалга оширишга қарор қилдик.

Беш йилликнинг дастлабки йилини муваффақиятли якунлаётган, учинчи квартал якунлари бўйича область Кўчма Қизил байроғини, СССР Қурилиш, Йўл ва Коммунал машинасозлиги министрлиги ҳамда тармоқ касаба союзи Марказий Комитетининг учинчи даражали пул мукофотига сазовор бўлган завод коллективи янги истиқбол сари ишонч билан одимламоқда.

Ю. УСЕИНОВ,
СССР 50 йиллиги номли Самарқанд лифтсозлик заводи бош инженерининг ўринбосари.

Бугун — эртани белгилайди

Комбинатимизда давлат қабулига ўтишга тайёргарлик ишлари шу йилнинг июль ойидаёқ бошланганди. Давлат назоратчилари группасига корхонанинг энг малакали мутахассислари ҳамда Бутуниттифоқ қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар илмий тадқиқот ва лойиҳалаш институтининг Чирчиқ филиали ходимлари киритилди. Улар техник ҳужжатлар нормативларини қайта кўриб чиқдилар, маҳсулотни аттестациядан ўтказдилар, технология ва асбоб-ускуналар ҳолатини таҳлил этдилар.

Текшириш жараёнида ташкилий-техникавий тадбирлар ишлаб чиқилди. Группа тавсия этган ечимлар, фикр-мулоҳазалар ҳар ҳафтада давлат қабулига ўтишга тайёргарлик кўриш штабида муҳокама қилиб борилди. Шунингдек, тайёргарлик ишлари комбинат партия комитети мажлислари, бўлинмалар ва ишчилар йиғилишларида атрофлича кўриб чиқилди.

Ишлар график асосида ташкил этилганлиги муваффақиятни таъминламоқда. Масалан, техника ҳужжатлари нормативларини қайта кўриш ва тузатиш ишлари ниҳоясига етказилмоқда. Эндиликда маҳсулотнинг айрим турлари бўйича давлат қабули иш бошлади. Давлат стандарти тавсияси билан давлат қабули раҳбарлигига молибден сим ишлаб чиқариш цехи бошлиғи Б. Нурматов номзоди кўрсатилди. Назоратчилар группасига жами 46 мутахассис сайлаб қўйилди. Шуни таъкидлаш лозимки, улар виждонан ишлаганликлари туфайли ҳозирги пайтда 2-, 4-, 5-, 7- ва 8-цехларда тайёрланган маҳсулот давлат қабулидан ўтказилмоқда. Бошқача қилиб айтганда, давлат қабулига тақдим этиладиган юздан ортиқ маҳсулотнинг 43,8 проценти назоратчилар томонидан қабул қилиб олинмоқда. Тайёргарлик кўриш давомида 300 дан зиёд тадбир ишлаб чиқилди ва ҳозирги пайтда уларнинг 79 проценти ишлаб чиқаришга жорий этилди.

Давлат қабули шароитларида ишни барқарор ташкил этиш учун қатор тадбирлар амалга оширилишига қарамасдан камчиликларимиз ҳам йўқ эмас. Жумладан, цехларда технология интизоми талаблар даражасида эмас. Бу соҳадаги салбий ҳоллар жуда секинлик билан бартараф этилмоқда Давлат қабули томонидан қайтарилаётган маҳсулотлар бор.

Камчиликларни тез муддат ичида тузатиб оламиз. Бироқ комбинат кучи етмайдиган етишмовчиликлар ҳали анчагина. Жумладан, стандарт ўлчовлар учун энг яхши асбоб-ускуна ва жиҳозлар зарур. Масалан, вольфрам сим сифатини ўлчайдиган асбоблар ҳозирги талабга жавоб бермайди. Натижада яқинда давлат қабулига топширилган шундай маҳсулотнинг деярли ярми брак деб топилди. Айниқса, контрол ўлчов асбоблари кам ва сифатсиз етказиб берилмоқда. Вольфрам ва молибден симлар ишлаб чиқариши 60-йиллар технология асбоб-ускуналари билан таъминланганлиги ҳам замонавий сифат даражасига ўтишга имкон бермайди. Хуллас, ишлаб чиқаришни техник жиҳатдан қайта қуроллантириш зарур. Бунинг учун эса биринчи навбатда маънавий ва жисмоний эскирган асбоб-ускуна, жиҳозларни замон талабларига мувофиқлаштириш лозим. Шу ва шунга ўхшаш камчиликларни тугатишда иттифоқ министрликлари, яқиндан ёрдам бериши керак.

КПСС Марказий Комитетидаги кенгашда давлат қабулига ўтишга тайёргарлик — туб масала, деб баҳоланди. Ҳақиқатан ҳам шундай: эртага қандай ишлашимизни бугунги кун белгилайди. Демак, шу кунларнинг аҳамиятини, давлат қабулининг ижтимоий ҳаётимизда ўйнайдиган ролини ҳар бир ишчи-хизматчи онгига етказиш асосий вазифаларимиздандир.

А. БАУРИНА,
Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати техника бўлими бошлиғи ўринбосари.

Тошкент области.

«Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмасининг Тошкентдаги электротехника заводи меҳнат коллективлари маҳсулотларни фақат юқори сифатли ишлаб чиқариш учун техника ва технология тадбирларини амалга оширмоқдалар. Бу ишда яқиндан буён фаолият кўрсатаётган маҳсулотнинг давлат қабули органи ходимларининг ҳиссаси ҳам катта бўлаётир.

Давлат стандарти ходимлари топширилаётган маҳсулотларнинг 20 процентини ўз назарларидан ўтказиб турибдилар. Янги йилнинг январидан бошлаб эса корхона ишлаб чиқараётган қарийб ҳамма маҳсулот давлат назоратчиларининг текширувидан ўтадиган бўлади.

Суратда: давлат қабули раҳбари Ю. Сидоров давлат назоратчилари В. Фоменко, Л. Тен, Л. Дегай билан биргаликда тайёр маҳсулот давлат стандарти талабларига мувофиқ бўлиши ҳақидаги масалани муҳокама қилмоқдалар.

В. МОЛГАЧЕВ фотоси.

Талаб, аввало коммунистдан

«Таштекстильмаш» заводи 1987 йил январь ойидан маҳсулот топширишнинг янги системасига ўтади. Аммо бу муҳим ишга тайёргарлик корхонада анча илгари бошлаб юборилди. Завод партия комитетининг махсус комиссияси сентябрь ойида барча цех ва участкаларни айланиб чиқиб, давлат қабулига ўтишга тайёрлик қандай бораётганлигини аниқлади. Бу борада мавжуд камчилик ва нуқсонларни, муаммоларни тезда бартараф этиш учун зарур чора-тадбирлар белгиланди. Шунингдек, давлат қабулига босқичма-босқич ўтиб бориш мақсадга мувофиқ эканлиги таъкидланди. Шу мақсадда завод дирекцияси октябрь ойида маҳсулотнинг 30 процентини, ноябрь ойида эса 50 процентини давлат қабулига топшириш ҳақида буйруқ чиқарди. Бироқ бу буйруқ бажарилмай қолди. Бунинг сабабини бизга корхона партия комитетининг секретари Р. Нодиров қуйидагича шарҳлаб берди:

— Маҳсулотни топширишнинг янги формасига ўтишнинг аҳамияти ҳақида гапирмасак ҳам бўлади. Буни биз ҳам, корхонамиздаги ҳар бир ишчи ҳам яхши тушунади. Барча цех партия ташкилотларида, парткомда бу масала қизғин муҳокама қилинди. Сифатли маҳсулот чиқаришдан ҳамма манфаатдор-у, лекин амалда бунга эришиш қийин бўляпти. Биринчидан, корхона ва таъминотчилар ўртасидаги алоқа яхши эмас. Хом ашё ва бошқа материаллар ўз вақтида келмайди. Уларнинг кўпчилиги сифатсиз ва технология талабларига жавоб бермайди. Иккинчидан, дастгоҳларимизнинг деярли 40 проценти 20—25 йилдан бери ишлатилиб келинаётганлиги туфайли анча эскирган. Уларда ишланаётган деталлар ҳар доим ҳам стандартга тўғри келмаяпти.

Бу камчиликлар илгари ҳам маълум эди-ку, деган ўринли савол туғилади. Ҳа, бу камчиликлар илгари ҳам маълум эди. Аммо, улар суст бартараф этиларди. Бизнинг талабларимиз ва илтимосларимиз ҳар доим ҳам инобатга олинавермасди. Оқибатда илгари қандай ишлаётган бўлсак, шундай ишлаб келавердик. Янги тартиб эса бунга йўл қўймайди. Энди сифатсиз маҳсулот чиқариб бўлмайди.

Давлат қабулига тайёргарлик жараёнида кўплаб ички имкониятлар ва камчиликлар аниқланмоқда. Йиғув цехида яқинда ўтказилган йиғилишга заводнинг барча бош мутахассислари ва цех бошлиқларини таклиф этдик. Йиғув цехи ишчилари қайси цехдан келаётган деталларда қандай нуқсонлар борлигини кўрсатиб беришди. Жумладан, 3-цехда деталлар тайёрлаш нормаси бузилаётганлиги, бошқа цехлардан келаётган маҳсулотлар ҳам сифатсизлиги туфайли йиғув ишида қўшимча қийинчилик туғилаётганлиги аён бўлди. Ана шу сабаб бўлиб, ҳозир ҳамма дастгоҳларнинг технологик жараёнлари, ўлчов асбоблари диққат билан кўздан кечирилмоқда. Барча технологик жараёнлар аттестациядан ўтказилмоқда.

Умуман олганда давлат қабулига ўтишга тайёргарлик ишлари ҳали яхши йўлга қўйилмаган. Бироқ, шарт-шароит йўқ деб, қўл ковуштириб ўтирмоқчи эмасмиз. Бу ишга қуйи партия ташкилотлари, пропагандист ва агитаторлар жалб этилган. Улар коллективга янги системанинг афзалликларини тушунтиришмоқда. Давлат қабулига ўтиш — хўжасизликка, прогулчиликка, технологик интизомни бузишга, масъулиятсизликка барҳам беради.

Сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқаришга батамом чек қўйиш ва меҳнат коллективи зарар кўрмаслигининг фақат битта йўли бор: у ҳам бўлса виждонан ишлашдир. Корхона коммунистлари янгича шароитда ишлашга ўтишда жонбозлик кўрсатишлари лозим. Зеро, заводдаги ҳар қандай ишга энг аввало коммунистлар масъулдирлар.

А. РАҲИМБЕРДИЕВ.

Корхона кўзгуси

Намангандаги ўндан ортиқ саноат корхоналарида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар давлат аттестациясидан ўтказиляпти. Уларнинг иккитаси — «Узэлектротерм» бош корхонаси ва КПСС XXVII съезди номли машинасозлик заводларида келгуси йил бошидан давлат қабули тартиби жорий этилади. Бу борада дастлабки қадамлар қўйилди. Қабул комиссияси ишчилар, инженер-техник ходимлар ўртасида давлат қабули қоидаларини ишлаб чиқдилар. Корхона партия, касаба союз ташкилотлари ташаббуси билан барча цех ва бригадаларда бу қоидаларга риоя этиш, маҳсулот сифатини янада яхшилаш устидан қаттиқ назорат ўрнатмоқдалар.

Машинасозлик заводи дарвозасиданоқ «Давлат қабули — халқ бахт-саодатидир», «Маҳсулот сифатига — ишчи кафолати» деган шиорларга кўзингиз тушади. Сўз ва иш бирлиги ҳар бир кишининг онгига сингдирилмоқда. Корхона ишчилари «Давлат қабули» ибораси пайдо бўлган кунларданоқ ўз фаолиятларини активлаштира бошладилар.

Корхона коммунистлари таклифига кўра социалистик мусобақа якунлари маҳсулот салмоғига эмас, сифатига қараб чиқарилмоқда. Кейинги ойларда Виктор Пак бошчилик қилаётган механика цехи билан Зокиржон Солиев раҳбарлигидаги йиғув цехлари ғолиб деб топилган бўлса, давлат қабулига тайёргарлик даврида Григорий Кашапов бошлиқ чўян қуюв участкаси сифат кўрсаткичи жиҳатидан олдинга ўтиб олди. Ҳар бир ишловчига давлат қабулининг моҳияти тушунтирилгач, ана шундай силжишларга эришиляпти.

Съездлар йили мажбурияти миқдор ва сифат кўрсаткичлари бўйича ошириб бажарилмоқда. Давлат қабулига тайёргарлик кучайтириб юборилган ҳозирги кунларда бу тадбир машинасозлар учун айни муддао бўлди. Улар ноябрь ойида маҳсулотнинг 40 процентини давлат қабули вакилларига ўтказган бўлсалар, 1987 йилнинг январидан бу кўрсаткич 100 процентга етказилади. Бу рақамларда корхона партия ташкилотига уюшган 100 га яқин коммунист, серғайрат комсомоллар, ишчилар, инженер-техник ходимларнинг садоқатли меҳнати ётади. Корхонада инсон омилини активлаштиришга қаратилган чоралар катта роль ўйнайди. Ишчилар ошхонаси, цехларда ташкил этилган дам олиш ва гигиена хоналари, оммавий-сиёсий марказ меҳнат унумдорлигини оширишга, маҳсулот сифатини яхшилашга самарали таъсир кўрсатмоқда.

Маҳсулот сифати — корхона кўзгусидир. Наманган машинасозлари ишлаб чиқараётган задвижкалар Иттифоқимиздан ташқари Болгария, Куба, Афғонистон, Сурия Араб Республикаси каби ўндан ортиқ хорижий мамлакатларга юборилаётир. Завод қошидаги давлат қабули хизматининг бошлиғи Абдулазиз Рашидовнинг таъкидлашича, «Наманган» тамғаси босилган қувур задвижкалари сифат жиҳатдан жаҳон стандарти даражасига кўтарилмоқда. Корхона коммунистлари ташаббуси билан уюштирилган кўргазмада хом ашё етказиб берувчиларга нисбатан янги талаблар қўйилди.

Бу ерда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот пешма-пеш давлат қабули хизмати вакилларига тақдим этилмоқда. Дастбалки иш жараёнларида баъзи цех, бригада ёки сменаларда технология қоидалари бузилаётганлиги аниқланди. Масалан, 70 дан ортиқ комплект қувур задвижкаларида нуқсонлар топилди. Пайвандчилар бригадаси бир смена қўшимча ишлаб, бу хатони тўғриладилар. Давлат қабули хизмати вакиллари билан ишчиларнинг ҳамкорлиги нуқсонларни ўз жойида бартараф этишга имкон бермоқда. Бундай ҳамжиҳатлик барча мутахассисларни ҳалол ишлашга, маҳсулот сифатига нисбатан масъулиятни кучайтиришга даъват этмоқда.

Т. НАЗИРОВ.

АХБОРОТ

МОСКВАДАН ХАТ

Ёрқин бўёқлар

Марказий рассомлар уйида очилган кўргазма томошабинларда яхши таассурот қолдирмоқда. Бу ерда давлат Третьяков ҳамда СССР Давлат картиналари галереяларига рассомлар, шунингдек, жамоат ташкилотлари томонидан инъом этилган асарлар намойиш этилмоқда. Ўзбекистон билан боғлиқ асарларга қизиқиш катта. Жумладан, Н. Кашинанинг «Парис суди», «Балиқча» Ў. Тансиқбоевнинг «Исфара йўли», Л. Брунининг «Самарқанд. Ариқ» каби асарлари санъатсеварларга манзур бўлмоқда.

С. КОСТИРКО.

«Ўзбекистон» магазини

Люблино районида яна бир йирик озиқ-овқат магазини қурилмоқда. Унга «Ўзбекистон» номи берилади. Йирик савдо корхонасида барча қулайликлар яратилади. Ўзбекистоннинг боғлари, сабзавот пайкалларида етиштирилган неъматлардан пойтахтликлар баҳраманд бўладилар. Турли шарбатлар, қуруқ мевалар ва консервалар билан савдо қилиш учун алоҳида бўлимлар ишлайди. Фирма магазини Москвадаги қардош республикалар номи билан аталувчи савдо шохобчаларини яна биттага кўпайтиради.

Г. ХОБОТЬЕВ.

«Қизил китоб» саҳифалари

Табиатни муҳофаза қилиш Бутуниттифоқ жамияти кўргазма павильонида «Турли ерларда учрайдиган 150 хилдан кўпроқ парранда ва ҳайвонлар намунаси мутлақ йўқолиб кетмоқда», деган ёзувлар кўзга ташланади. Шунингдек, ҳайвонот ва ўсимлик дунёси ҳақидаги факт ва рақамлар билан танишиш мумкин. Биринчи марта ташкил этилган кўргазма томошабинлар кўз ўнгида «Қизил китоб» саҳифаларини варақлагандай таассурот қолдирмоқда. Бу ерга ёрқин ва ранг-баранг суратлар, ноёб жонивор ва паррандаларнинг тулуплари қўйилган. Кўргазмада, шунингдек, Чотқол ва Зомин давлат қўриқхоналарида муҳофаза этилаётган ва кўпайтирилаётган жониворлардан намуналар бор.

А. ЗЛОТИН.

Кўрик иштирокчилари

Яқинда Тошлоқ район маданият уйининг «Райҳон» бадиий ҳаваскорлик тўгарагига ашула ва рақс халқ ансамбли унвони берилди. Областдаги халқ ансамбллари шу йилнинг ўзида 3 тага кўпайиб, 16 тага етди.

Ансамблга 40 дан зиёд ишчи ва қишлоқ ёшлари қатнашади. Ҳаваскорлар ўз репертуарларини қардош республикалар, шунингдек, Шарқ халқлари куй ва қўшиқлари ҳисобига бойитиб боряптилар. Улар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигига бағишлаб ўтказилаётган халқ ижодиёти Бутуниттифоқ иккинчи кўрик-конкурсида актив қатнашяптилар.

М. МАМАТҚУЛОВ.

Биргалашиб қуришди

● Тошкент бадиий буюмлар фабрикасида дам олиш хоналари ишлай бошлади.

Бу ерда телевизорлар, янги газета ва журналлар, турли хил балиқлари бўлган аквариумлар, гуллар, фонтан бор. Хонанинг шиплари, ганчкорлик нақшлари, кошинлар билан безатилган.

Фабрика ишчилари тольяттиликлар ташаббусини қувватлаб, бу хоналарни ўз кучлари билан барпо этдилар. Бу ерда қарийб ҳамма бригадалар, инженер-техник ходимлар бўш вақтларида график билан ишладилар. Фабриканинг рассомлари хоналарни безадилар. Ховли хашар йўли билан ободонлаштирилди, гулзорлар барпо қилинди, ҳар хил дарахт кўчатлари ўтқазилди. Энди коллектив фабрика кафетерийсини қуришга киришди.

(ЎзТАГ).

ФАН ВА ТЕХНИКА ОЛАМИДА

ҲАМКОРЛИК

ЕКИ АНДИЖОНДА ТОПИЛИБ, БАТУМИДА АМАЛИЕТГА ЖОРИЙ ЭТИЛГАН ЯНГИЛИК ХУСУСИДА

Андижон давлат медицина институтига Батуми химия-фармацевтика заводидан телеграмма келди: «Биоорганик ва биофизик химия кафедраси профессори Қаҳрамон Лутфуллин ва химия фанлари кандидати Абдунаби Каримов ихтиро қилган янги технология заводимизда ишлаб чиқаришга муваффақиятли жорий этилди. Бу янги технологик усул жигар ва ўт пуфаги касалликларини даволашда кенг миқёсда ишлатилаётган муҳим дорини ишлаб чиқаришда катта иқтисодий самара бермоқда».

Шу хушхабар баҳонасида профессор Қ. Лутфуллин билан учрашдик.

— Биз бир неча йилдан буён Фарғона водийси ва унинг атрофидаги ўсимликларни ўрганиб, улардан дорибоп моддалар олиш учун илмий-тадқиқот ишларини олиб бормоқдамиз, — деди у. — Бунинг учун бизга ҳар томонлама қулай шароит яратиб берилган. Қолаверса, устозимиз —СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Собир Юнусовнинг маслаҳатлари ҳам қўл келмоқда.

Шуни ҳам таъкидлаб ўтиш лозимки, кафедра ходимлари кўп йиллардан буён Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ўсимлик моддалари химияси институти олимлари билан ҳамкорлик қилмоқдалар. Ҳозирги кунда бу иш 1990 йилгача мўлжалланган илмий ҳамкорлик программаси асосида олиб борилмоқда.

Андижонлик олимлар бир неча йиллик изланишлардан сўнг оддий зирк бутаси илдизидан шифобахш дори олишнинг янги технологик усулини ихтиро қилдилар ва уни ўтган йили Батуми заводига тақдим этдилар. Бунга қадар Батуми химия-фармацевтика заводида зирк бутасининг илдизидан бу препаратни олишда жуда кўп исрофгарчиликларга йўл қўйилар ва табиийки, сарф-харажатлар ортиб кетар эди. Завод коллективи ечимни ўрганиб чиқиб, ишлаб чиқаришга жорий этди. Бир йилнинг ўзида корхонада 74 тонна этанол, 4 тонна қимматбаҳо хом ашё тежаб қолинди, планга қўшимча 7,7 процент тайёр маҳсулот олинди. Бошқача қилиб айтганда, завод 100 минг сўмга яқин иқтисодий фойда кўрди.

Олимлар заводда ташлаб юборилаётган зирк бутасининг илдиз чиқитларидан ҳам тайёр маҳсулот олишнинг янги технологиясини жорий этдилар. Корхона бу технологияни қўлланиб 38,5 минг сўмлик тайёр маҳсулот олди.

Биоорганик ва биофизик химия кафедрасининг ижодкор ходимлари профессор А. Пўлатов бошчилигидаги фармакология кафедраси олимлари билан ҳамкорликда этил спирти аралашмасисиз Лагохилус настойкаси тайёрлаш устида илмий иш олиб бормоқдалар. Бу препарат медицинада қонни тўхтатишда ишлатилади.

— КПСС XXVII съезди олимлар олдига юксак талаблар қўйди, — дейди Қ. Лутфуллин. — Биз ана шу талаблардан келиб чиқиб илмий-тадқиқот ишларини янада кучайтирмоқдамиз. Самарали, шифобахш препаратларни асосан табиий манбалардан изламоқдамиз. Мақсадимиз инсон саломатлигини сақлаш учун янги-янги дорилар излаб топиш ва уларни ишлаб чиқаришга жорий этишдир.

А. ҚУРОНБОЕВ, Т. РАСУЛОВ,

ЧИДАМЛИ БЕТОН

Тошкент автомобиль транспорти ва йўллар институтининг олимлари бетоннинг чидамлилигини анча оширишга муваффақ бўлдилар. Бунинг учун улар бетон қоришмаси тайёрлашда сувда эрийдиган полимерлар, яъни пластификатордан фойдаланмоқдалар.

Бундай бетоннинг мустаҳкамлиги ҳозиргидагига нисбатан 20—40 процент ортади, бундай бетон саратонга ҳам, қаҳратон совуққа ҳам бардошлидир. Бунинг устига сувда эрийдиган полимерлар бетоннинг ёпишқоқлиги, чидами ва сув ўтказмаслигини таъминлайди. Пластификатор яна металл арматурани зангдан ҳимоя ҳам қилади.

Янги материалдан саноат ва граждан қурилишида кенг кўламда фойдаланиш мумкин. Масалан, бу материалдан қувурлар тайёрлаш одатдагига нисбатан икки баравар тез боради. Чунки, пластификаторлар бетоннинг қотишини тезлаштиради. Бунда цемент сарфи 10—15 процент камаяди. Волгограддаги босимга чидамли темир-бетон қувурлар заводида ана шундай маҳсулотни тайёрлаш ўзлаштирилди.

«Джизакстепстрой» трестининг гидроқурувчилари насос станциялар бунёд этишда ана шу янгиликни жорий этиб, ишларга меҳнат сарфини кескин камайтирдилар, гидротехника иншоотлари пухталигини оширдилар. Кўрилган иқтисодий самара 200 минг сўмга етди.

Институт олимлари қурилиш билан бир қаторда бошқа тармоқларда ҳам пластификаторларнинг кенг имкониятларидан фойдаланишда ёрдам бердилар. Тошкентдаги Абразив комбинатида бу препарат ёрдамида деталларга механик ишлов бериш — яъни уларни силлиқлаш ҳамда тешишни такомиллаштирдилар. Совутадиган эмульсия эритмаси ўрнига пластификаторни қўлланиш бу операцияларнинг самарадорлигини оширди.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг физиология институтида саккизта лаборатория бўлиб, улар одам ва ҳайвонларнинг иссиқ иқлимга мослашиши масалалари, айни чоғда мембрана каналидан ионларнинг ўтиш усуллари устида илмий-тадқиқот ишлари олиб бормоқдалар. Чунончи биофизика лабораториясида Ўрта Осиё ўргимчакларидан ажратиб олинадиган заҳарларнинг ҳашарот ва умуртқали ҳайвонларга таъсири ўрганилмоқда. Овқат ҳазм қилиш аъзолари физиологияси лабораторияси ходимлари эса Ўзбекистоннинг табиий-географик шароитида ёш чорва моллар учун энг қулай рацион танлаш устида ҳам изланмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Биофизика лабораторияси ходимлари — аспирант Н. Шодиева, кичик илмий ходим К. Носиров ва биология фанлари доктори М. Тўйчибоев. 2. Аспирант Л. Қўчқорова. 3. Овқат ҳазм қилиш аъзолари физиологияси лабораторияси ходимлари — биология фанлари кандидати Б. Содиқов, кичик илмий ходим О. Кубаев ва лаборант Н. Аҳмедова.

В. Молгачев фотолари.

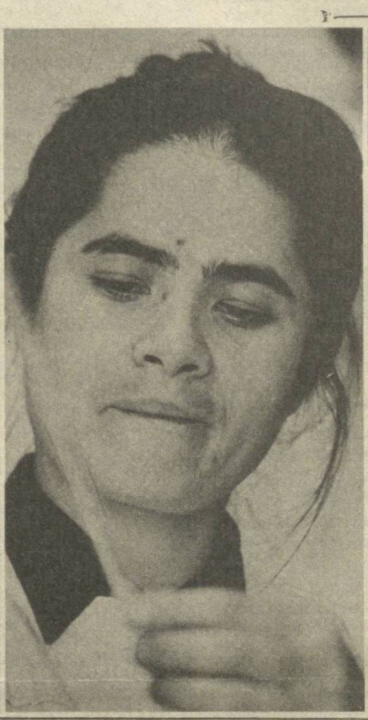

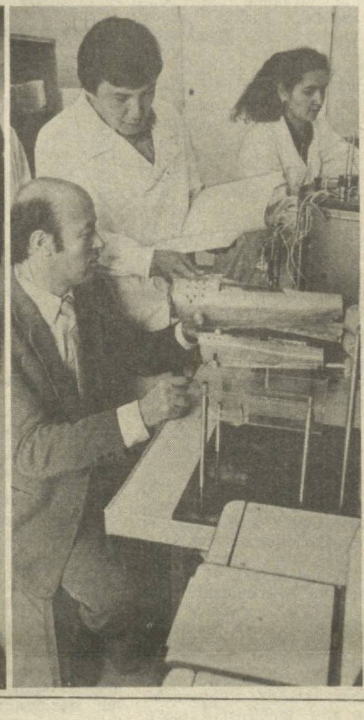

МУНОСАБАТ ШУМИ?

Пойтахтдан келган ҳамкасблардан бири китоб магазинини кўрсатишни илтимос қилиб қолди. Эски типда қурилган кўримсизгина тор хонада ҳам бадиий, ҳам сиёсий китоблар қалаштириб ташланган, чанг босиб ётарди. Керакли китобни танлаб олиш қийин.

Ҳам энига, ҳам бўйига кенгаяётган Қарши шаҳрида китоб магазинларига эътиборсизлик билан қаралаётганлиги ачинарли ҳолдир. Шаҳардаги 5 та китоб магазинидан фақат иккитаси типовой бино, қолганлари эса эски биноларда, павильонларда жойлашган.

Очиғини айтганда, шаҳарда давлат савдоси йўли билан савдо қиладиган бирорта ҳам китоб магазини йўқ. Область ижроия комитетининг 1978 йилдаги қарорига асосан шаҳарнинг тўртинчи микрорайонида ва район марказларида китоб магазинлари қурилиши керак эди. Афсуски, бу қарор қоғозда қолиб кетди.

Китоб савдосини ташкил этишда Қарши шаҳридагина эмас, областнинг бошқа шаҳар ва районларида ҳам тартиб йўқ. Тўғри, область китоб савдоси идорасининг Шаҳрисабз, Таллимаржон, Муборак, Чироқчи шаҳарларида дўконлари бор. Ҳар ойда 110—120 минг сўмлик савдо қилинмоқда. Товар обороти планлари ошириб бажарилаётир. Гап бунда эмас. Энг муҳими, аҳолининг кенг қатламини китобга яқинлаштиришдан иборат. Аҳоли жон бошига китоб сотишда Қашқадарё области республикада энг охирги ўринни эгаллаб турибди. Ўтган йили киши бошига 3 сўм 94 тийин ўрнига 2 сўм 18 тийиндан савдо қилинган, холос.

Кейинги беш-олти йил ичида китоб магазинлари бирортага ҳам кўпаймади. Борлари эса ремонтталаб, авария ҳолатида. Айрим сотувчилар китобларни уйларида (!) сақлашга мажбур бўлмоқдалар. Шаҳрисабз ва Муборак шаҳар ижроия комитетлари раҳбарлари китоб магазинлари учун дурустроқ бино ажратишни ўйлаб ҳам кўрмаяптилар. Муборак шаҳрида китоб магазини вагон уйчада жойлашганига нима деса бўлади?

Қашқадарё область ижроия комитети бу борадаги ачинарли аҳволни тўғри баҳолаб, шу йил 30 июлда китоб савдоси системасидаги савдо-сотиқ ишларини янада яхшилаш тўғрисида алоҳида қарор қабул қилганди. Унда шаҳар ижроия комитетлари ҳар йили уй-жой бинолари фондидан 5 процентини китоб магазинларига ажратиши кераклиги кўрсатилганди. Афсуски, ҳозирча қарорнинг самараси сезилмаяпти.

Область китоб савдоси омборхоналари талабга жавоб бермайди. Баъзан китоблар омборхоналарга сиғмай қолади. Ҳозирги кунда 100 минг сўмликдан ортиқ дарсликлар омборларда жой эгаллаб турибди. Область халқ маорифи бўлими бу масала билан жиддий қизиқмаяпти. Айрим шаҳар ва қишлоқ мактабларида ва болалар муассасалари учун зарур китоблар базада тиқилиб ётибди. Юқори синф ўқувчилари учун мўлжалланган физика, математика, химия дарсликлари, кундалик дафтарлар, мактабгача тарбия муассасалари учун керак бўладиган айрим назарий қўлланмалар ана шулар жумласидандир.

Шаҳар ва қишлоқларда «Ўзбекбирлашув»га қарашли китоб магазинлари ҳам бор. Лекин айрим районларда озиқ-овқат ва аралаш моллар магазинларида ҳам чанг босиб ётган китобларга, яхшигина бадиий асарларга кўзингиз тушади.

Кези келганда шу нарсани алоҳида таъкидлаш кераккки, китоб савдосига ягона ташкилот раҳбарлик қилса, магазинларда харидорлар ўртасида китобни тарғиб қила оладиган мутахассислар ишласа мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Шуниси ачинарлики, китоб магазинларидан китобхонлар ўзлари севган асарларни сотиб олишолмаяпти.

— Магазинларга китоб етказиб беришда узилишлар муттасил рўй бермоқда, — дейди область китоб савдоси бошқармаси бошлиғи Уроқ Ҳотамов. — Октябрь ойида 25 минг сўмлик китоб етказиб берилмади. Совет адабиёти, рус ва ўзбек классик адабиёти намояндалари, чет эл прогрессив ёзувчиларининг асарларига, мактабгача тарбия болалар муассасалари ишига доир назарий китобларга аҳоли талаби ошмоқда. Биз бу талабни тўлиқ қондира олмаяпмиз.

Китоб таъминотидаги камчиликлар редакцияга келаётган кўпдан-кўп шикоят хатларидан ҳам маълум. Бу ҳақда Ўзбекистон ССР китоб савдоси бирлашмаси раҳбарлари жиддий ўйлаб кўришлари керак.

Хуллас, китоб савдосида, тартиб ўрнатиш зарур. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг III пленуми қарорлари, бугунги кун талаби шундай.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

РЕСПУБЛИКА КИТОБ САВДОСИ БИРЛАШМАСИ ДИҚҚАТИГА

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

КИМ ҒОЛИБ ЧИҚАРКИН?

Бирлашган Араб Амирликларининг Дубай шаҳрида ўтаётган жаҳон шахмат олимпиадаси ниҳоясига етай деб қолди. Рақобат зўрлигидан пешқадамлар сафида тез-тез ўзгаришлар бўлиб турибди.

Спорт, фан ва санъат элементларини ўзида мужассамлаштирган шахмат ўз хусусиятларига кўра, ҳозирги замон олимпия ўйинлари программасига кирмайди. Лекин махсус шахмат олимпиадалари ўтказилмоқда. Бу йирик мусобақалар ташкилотчиси — Халқаро шахмат федерацияси (ФИДЕ) ўзи тузилган дастлабки кунлариданоқ (1924 йил, Париж) қадимги олимпиячилар ғояси ва принципларига риоя қила бошлади. Миллий, ирқий, сиёсий, диний камситишларга йўл қўймаслик ҳоллари ФИДЕнинг «Ҳаммамиз— бир оиламиз» деган шиорига мосдир. Ҳалол ва мардонавор курашиш принциплари эса шахматчиларнинг олимпия ваъдасига асос бўлди.

Шахмат бўйича расмий жаҳон олимпиадаларининг биринчиси 1927 йили Лондонда ўтказилди. Гамильтон Рассел томонидан таъсис этилган олимпиада олтин кубоги учун ўшанда 16 мамлакат шахматчилари кураш олиб боришган. Булар Аргентина ва бир қатор Европа мамлакатларининг вакиллари эди. Ўша йиллари ўз командасига бошчилик қилган гроссмейстер Геза Мароки туфайли венгрияликлар ғолиб чиқдилар. Ҳа, шахмат олимпиадаларининг дастлабки ғолиби — Венгрия командаси бўлган эди. 1928 йили Гамбургда ўтказилган иккинчи олимпиада ҳам венгрияликларнинг ютуғи билан нишонланди...

Жаҳоннинг ўнинчи шахмат олимпиадаси Хельсинкида ўтказилди. Шахмат мусобақаларининг бу тури бўйича Совет Иттифоқи вакиллари биринчи марта қатнашаётганликларига қарамай, ишонарли ғалабани қўлга киритдилар. Бу билан улар жаҳоннинг шахмат марказини аллақачонлар Советлар Ватанига кўчганлигини исботладилар. Бу ғалаба кейинги олимпиадаларнинг деярли барчасида(атиги бир бор — 1978 йили олимпиадада вакилларимиз венгрияликлардан кейин, иккинчи ўринни эгаллашган) зўр ишонч билан такрорланиб келди.

ЖАҲОН ШАХМАТ ОЛИМПИАДАСИДА

Ҳозир жаҳоннинг 124 мамлакати миллий шахмат уюшмалари ФИДЕга аъзо. Оммавийлик асосида юқори малакали шахматчилар сони ҳам тобора ошиб бормоқда. Эркаклар олимпиадасида қатнашувчи командалар состави тўрттадан асосий ва иккитадан запас ўйинчилардан тузилади. Бинобарин, атиги тўртта тахтада олиб бориладиган курашда устунликни исботлаш осон эмас. Кўпгина мамлакатлар эндиликда бешта-олтитадан зўр шахматчиларига эга. Ана шунинг учун ҳам етмишинчи йиллардан бошлаб командалар ўртасидаги рақобат кучайиб кетди. Бу нарса қатнашувчи командалар сони рекорд даражага етган ҳозирги олимпиадада, айниқса, авжига чиқмоқда.

Совет гроссмейстерлари дастлабки тўрт турда 16 имкониятдан 14 очко олиб, биринчи ўринга чиқиб олган эдилар. Кейин-чи? Кейин қаторасига уч матчни, жумладан, исландияликлар билан бўлган учрашувни ҳам дуранг (2:2) натижа билан якунлаб, 6 очкони бой бериб қўйдилар. Саккизинчи тур олдидан шахматчиларимиз АҚШ командасидан атиги ярим очко ортда борардилар. Навбатдаги саккизинчи турда улар ўзаро куч синашдилар. Уч учрашув дуранг бўлаётганини кўрган жаҳон чемпиони Г. Каспаров қалтислик чегараларини ҳам бузишга ҳаракат қилди ва оқибатда Ясир Сейраванга ютуқни бой бериб қўйди. Бу Каспаровнинг ва умуман совет командасининг олимпиададаги биринчи мағлубиятидир.

Бунинг ҳиссаси навбатдаги тўққизинчи турда чиқарилди: вакилларимиз францияликларни 3,5:0,5 ҳисобида енгдилар ва очколарини 24,5 тага етказдилар. Ўнинчи тур олдидан англияликлар 26,5 очко билан танҳо пешқадамлик қилишарди. Эртасига улар испаниялиқлардан мағлубиятга учрадилар — тўрт ўйинда атиги ярим очко билан кифояландилар. Шу куни руминияликлар устидан 2,5:1,5 ҳисобида ғалаба қучган совет шахматчилари ниҳоят пешқадамга етиб олдилар. Якунловчи тур олдидан АҚШ 36,5, СССР 36, Англия 35,5 тадан очкога эга бўлиб турибди.

1957 йилдан бошлаб аёллар ўртасида ҳам жаҳон шахмат олимпиадалари ўтказиб келинмоқда. Олдинги ўн бир олимпиаданинг ўнтасида қатнашган вакилларимиз муттасил ғалаба қучишган. Майя Чибурданидзе, Елена Ахмиловская, Нона Гаприндашвили ва Нана Александрия сингари шахмат «малика»ларидан иборат терма командамиз (учтаси асосий, биттаси запас ўйинчи) бу гал ҳам дадил биринчи ўринда бормоқда.

М. МУҲИДДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» шахмат шарҳловчиси.

[«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 4 декабрда чиқади].

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

МИКРОБИОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ

лабораториялар бўйича

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кичик илмий ходимлар: вирусология (вирусолог), тупроқ микробиологияси (агрохимик); биохимия ва физиологик актив бирикмаларнинг биотехнологияси (химик-аналитик);

илмий ходим: азот чиқарувчи генетик инженерия (биохимик).

Конкурс муддати — 5 декабргача.

Ариза ва ҳужжатлар конкурс ҳақидаги низомга кўра қуйидаги адресга юборилади: 700143, Тошкент шаҳри, Академиклар шаҳарчаси.

●

САМАРҚАНД КООПЕРАТИВ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра доцентлари: хўжалик фаолиятининг таҳлили ва бухгалтерия ҳисоби, бошқаришнинг илмий асослари, молия ва кредит;

кафедра катта ўқитувчиси: граждан мудофааси ва медицина тайёргарлиги (медицина тайёргарлиги бўйича);

кафедра ассистентлари: информация-ҳисоблаш системалари, молия ва кредит.

Конкурс муддати — 6 декабргача.

Мурожаат учун адрес: 703000, Самарқанд шаҳри, Коммунистическая кўчаси, 41-уй.

●

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ АГРОСАНОАТ КОМИТЕТИ

1986 йил 9 декабрда Тошкент область агросаноат комитетининг Ўртаовул базасида ортиқча ва фойдаланилмайдиган товарларни сотиш бўйича

РЕСПУБЛИКА ЯРМАРКАСИНИ ЎТКАЗАДИ

Ярмаркада қатнашиш учун колхозлар, совхозлар, заводлар, корхоналар ва ташкилотларнинг вакиллари бу ташкилотларнинг қайси идорага тегишлилигидан қатъи назар таклиф қилинадилар.

Адрес: Тошкент области, Ўрта овул посёлкаси.

●

СССР Алоқа министрлигининг

ТОШКЕНТ АЛОҚА ЭЛЕКТРОТЕХНИКА ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

сиёсий иқтисод кафедраси мудири (фан доктори);

кафедра доцентлари: илмий коммунизм (совет ҳуқуқи), автоматик электр алоқаси, электрон-квантли асбоблар, радиоприёмник қурилмалари, сигналларни узатиш назарияси, сиёсий иқтисод;

кафедра катта ўқитувчилари: рус тили ва адабиёти (3 ўрин),

кафедра ўқитувчилари: рус тили ва адабиёти (3);

кафедра ассистентлари: КПСС тарихи, радиоприёмник қурилмалари.

Конкурс муддати — 11 декабргача.

Мурожаат учун адрес: 700084, Тошкент шаҳри, Е-84, Энгельс кўчаси, 108-уй.

●

Бутуниттифоқ гўшт саноати илмий-тадқиқот институтининг

ТОШКЕНТ БЎЛИМИ ТУГАТИЛАДИ

Корхоналар, ташкилотларнинг даъволари 26 декабргача қуйидаги адресда қабул қилинади: 700003, Тошкент шаҳри, Бахт кўчаси, 2-уй. Телефонлар: 45-63-67, 45-63-41.

ОБ-ҲАВО

ШУ ҲАФТАДА

Ўзбекистон ССР гидрометеорология марказининг хабарига кўра, ҳафта бошларида ҳавонинг илиши кутилади. Ҳавонинг ҳарорати кечаси 1—6, кундузи 12—17, шимолда 6—11, жанубда 17—22 даража иссиқ бўлади. Кейинчалик мамлакатнинг Европа қисмидан ҳаво оқими Ўрта Осиё территориясига бостириб киргач, республикада булут қуюқлашади, баъзи жойларда ёғингарчилик бўлиши мумкин. Ғарбий шамол секундига 9—14 метргача кучаяди. Ҳавонинг ҳарорати кечаси 0—5 даража совуқ, кундузи 4—9 даража иссиқ бўлади. Шимолда кечаси 4—9 даража совуқ, кундузи ҳарорат 0 дан 5 даражагача кўтарилади. (ЎзТАГ).

Тинглаиг, томоша қилинг — 2 ДЕКАБРЬ, СЕШАНБА

ТВ

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.45 «Жен Эйр». Бадиий фильм. 1- ва 2-сериялар. 11.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — «Нега ва нима учун?». 16.40 — Ҳужжатли фильм. 17.40 — Киноочерк. 18.05 — «Фан ва турмуш». 18.50 — Илмий-оммабоп фильм. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — «Жен Эйр». Бадиий фильм, 1- ва 2-сериялар. 21.30 — «Время». 22.00 — «Муаммолар — изланишлар — ечимлар». 24.00 — «Дунё воқеалари».

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Француз тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — А. П. Чехов. «Олчазор». 11.35 — Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 12.05 — «Шахмат мактаби». 13.05 — В. А. Жуковский. 14.05 — Тарих. 15.05 — Б. М. Кустодиев. Хатлар ва хотиралар. 15.35— «Ёил ва уддала». 16.05 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Музикали киоск». 19.15 — «...16 ёшгача ва ундан катталар». 20.00 — Ритмик гимнастика. 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар». 20.45 — «Здоровье». 21.30 — «Время». 22.00 — Композитор Ф. Масловнинг ижодий кечаси. 22.50 —Спорт гимнастикаси.

УзТВ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар». 8.00 — «Пионер телетайпи». 8.10 — Ҳужжатли фильмлар. 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 16.35 — ЎзССР тарихи. 17.05 —Ўзбекистонда Македония (ЮСФР) маданияти кунлари. 17.30 — Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Мультфильм. 18.30 — «Инсон болаликдан бошланади». 19.00 — «Миллионлар ленинча университети». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Пойтахтимиз меҳмонлари». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Бизга мактуб йўллабсиз». 21.30 — «Время». 22.00 — «Бўстон». 22.50 — Ҳужжатли фильм.

УзТВ-II. 19.30 — «Қил устида». Бадиий фильм. 2-серия. 20.55 — «Идеология иши — бутун партиянинг иши». 21.30 — «Время». 22.00 — Фрунзе. «Ўлимга маҳкум парвоз». Бадиий фильм.

Р

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — «Қўшиғимиз сизга армуғон». 9.30 — «Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар». 12.10 — «Ишчинома». 13.00 — «Чорвадор». 13.30 — Концерт. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Болалар учун эшиттириш. 18.15 — «Сиёсий билимлар радиоуниверситети». 18.30 — «Чиннигул» болалар хори куйлайди. 18.40 — «Огонёк». 19.25 — «Ёшлик». 21.00 — «Адабий суҳбатлар». 21.20 — «Қишлоқ оқшомлари». 22.30 — Радиотингловчилар таклиф этган программа асосида концерт. 23.30 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

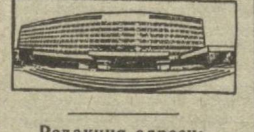

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р. — 09152. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Б. — 273. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12